

## **PRZYJMOWAĆ** (1359) *vb impf*

**przyjmować** (1219), **przymować** (140); *przymować ComCrac* (3), *LibMal* (2), *RejJóz* (6), *SienLek*, *KochMon*, *Calag*; *przyjmować* : *przymować ZapWar* (3:1), *FalZioł* (17:1), *LibLeg* (15:11), *RejPs* (14:7), *SeklKat* (20:3), *RejKup* (3:10), *KromRozm III* (18:1), *LubPs* (12:2), *KrowObr* (46:2), *BielKron* (75:7), *Mącz* (19:39), *LeovPrzep* (2:1), *HistRzym* (2:1), *BiałKat* (26:2), *GrzegŚm* (2:1), *KuczbKat* (27:1), *WujJud* (101:7), *RejPosRozpr* (5:1), *MycPrz* (1:1), *SkarJedn* (14:1), *Oczko* (2:3), *CzechEp* (39:1), *Paprup* (2:1), *ActReg* (10:7), *Calep* (2:13), *SarnStat* (53:1).

o oraz a jasne (w tym w a 2 r. błędne znakowanie).

*inf* *przyjmować* (264). ◇ *praes* 1 sg *przyjmuję* (77) [*w tym zapis*: -e (5), -ą (1)]. ◇ 2 sg *przyjmujesz* (19). ◇ 3 sg *przyjmuje* (316). ◇ 1 pl *przyjmujemy* (60), *przyjmujem* (10); -em *SeklKat*, *GliczKsiąż*, *GroicPorz*, *SarnUzn* (2), *BudNT*, *SkarJedn*, *SkarŻyw*, *Paprup*; -emy : -em *ArtKanc* (1:1); ~ -emy (59), -emy (1); -emy : -emy *WujJud* (9:1). ◇ 2 pl *przyjmujecie* (21). ◇ 3 pl *przyjmują* (181) [*w tym zapis*: -a (2)]. ◇ *praet* 2 sg *m* *przyjmowałeś*, -ś *przyjmował* (4). ◇ 3 sg *m* *przyjmował* (62). *f* *przyjmowała* (6). *n* *przyjmowało* (3). ◇ 1 pl *m pers* -smy *przyjmowali* (2) *KromRozm II*, *ArtKanc*, -chmy *przyjmowali* (1) *RejPos*. ◇ 2 pl *m pers* *przyjmowaliście* (1). ◇ 3 pl *m pers* *przyjmowali* (78). *subst* *przyjmowały* (1). ◇ *fut* 1 sg *m* *będę przyjmował* (2), *przyjmować będę* (1); *będę przyjmował WróbŻółt*; *będę przyjmował* : *przyjmować będę SarnStat* (1:1). ◇ 2 sg *m* *przyjmować będziesz* (2) *Leop*, *RejPos*, *będziesz przyjmował* (2) *RejPs*, *BudBib*. ◇ 3 sg *m* *będzie przyjmował* (6), *przyjmować będzie* (1); *będzie przyjmował* : *przymować będzie LibLeg* (2:1). ◇ 1 pl *m pers* *przyjmować będziemy* (2) *RejPs*, *ActReg*, *będziem(y) przyjmować* (2) *RejPos*, *SarnStat*; ~ *będziemy* (3), *będziem* (1) *RejPos*. ◇ 2 pl *m pers* *przyjmować będziecie* (1). ◇ 3 pl *m pers* *będą przyjmować* (5), *przyjmować będą* (2); *będą przyjmować BielSpr*, *KochPs*, *GrochKal*; *będą przyjmować* : *przyjmować będą RejPs* (1:1), *RejPos* (1:1). ◇ *imp* 2 sg *przyjmuj* (32). ◇ 3 sg *niech, niechaj przyjmuje* (4). ◇ 1 pl *przyjmujemy* (2). ◇ 2 pl *przyjmujcie* (15). ◇ 3 pl *niech przyjmują* (1). ◇ *con* 1 sg *m* *bych przyjmował* (1). ◇ 2 sg *m* *byś przyjmował* (2) *LibLeg*, *Mącz*, *by przyjmował* (1) *SkarŻyw*. ◇ 3 sg *m* *by przyjmował* (28). *f* *by przyjmowała* (2). ◇ 1 pl *m pers* *przyjmowalibysmy*, *bysmy przyjmowali* (11) *BielŻywGlab*, *HistAl*, *KromRozm I*, *KrowObr*, *RejPosWstaw*, *ModrzBaz*, *CzechEp*, *ArtKanc*, *Paprup*, *WujNT* (2), *bychmy przyjmowali* (5) *RejPos* (4), *WujJud*; ~ -smy (4), -(s)my (7). ◇ 2 pl *m pers* *byście przyjmowali* (4). ◇ 3 pl *m pers* *by przyjmowali* (47). ◇ *impers praet* *przyjmowano* (3). ◇ *con* *by przyjmowano* (4). ◇ *part praes act* *przyjmując* (64), *przyjmując* (1), [*przymujuc*]; -ąc : -ąc *SeklKat* (1:1).

*Sł stp*: *przyjmować, przymować, przymować, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w. s.v. przyjmąć*.

**I.** *Zgadzać się, nie odrzucać, aprobować, akceptować* (w stosunkach między ludźmi lub między człowiekiem a Bogiem a. inną siłą wyższą), *ustosunkowywać się, głównie pozytywnie* (tak w kontekstach bez wyrażonej oceny, rzadko (i tylko z wyrażoną oceną) negatywnie) [*w tym: kogo, co* (851)] (896) :

1. *Gdy ktoś coś mówi lub (rzadziej) czyni: uznawać za stosowne; suscipere HistAl, PolAnt, Vulg, JanStat, Cn; accipere PolAnt, Vulg, Mącz, Calep, Cn; ferre Mącz, PolAnt, Modrz, Cn; recipere Mącz, Vulg, JanStat, Cn; facere, interpretari Mącz, Calep, Cn; acceptare JanStat, Cn; admittere HistAl; ascendere, custodire, summere PolAnt; excipere Vulg; requirere, satisaccipere Mącz; complecti Modrz; ratum habere Cn* (510) :

**A. Odnośnie do wypowiedzi (478) :**

**a. Odnośnie do czyjegoś zdania nieskierowanego do osoby oceniającej lub działań bezpośrednio z nią niezwiązanych: przyznawać rację, uznawać za prawdziwe, słuszne, nie zaprzeczać (228) :** Przetoż to wżitko czo o cznotach ieft napifano, abyfmy przyjmowali. *BielŻywGlab nlb* 19; *WróbŻółt* B2; bo czokolwiek przenie [tj. dla królowej węgierskiej i jej syna] vcziny pan Voyer<sup>da</sup> przyaczielkie<sup>so</sup> tho Krol ye<sup>so</sup> m. bedzie przymował yakobi to ye<sup>so</sup> M. famemv bilo vczyniono *LibLeg* 11/71, [32<sup>2</sup>], 180v, 181; *SeklWyzn* a3v; *RejKup* z7, bb7v [2 r.]; *KromRozm III* M; *Diar* 54; *GliczKsiąż* P2v; *GroicPorz* zv; A przefto gdzie fie Doktorowie/ álbo fwięci oycowie zgadzaią s fłowem Bożym/ rad tho przyjmuję *KrowObr* Bv; Iefli świadectwo ludzkie przyjmuiemy/ świadecthwo Boże więczciec ieft *BibRadz* 1.*Ioann* 5/9; Potym Krolewki pofeł mowif [...] o wiele náukách [...] ktore też Doktorowie Fráncufkie<sup>so</sup> Kroleftwá przymuią zwłafzczá w Lutecyey miedzy ktoremi też powiádał Krolá przymowác fpifek Melanktonow *BielKron* 213, 146, 196v, 207, 209, 233, 393v; Reicere argumentationem tanquam frivolam et invalidam, Nieprzimowác dowodu yákofto wátłego y niczemnego. *Mqcz* 163a, 231a, 332a; przyjmuiem Niceńkie Kredó/ ále nie przyjmuiem fłowá iftności. *SarnUzn* G8, G3; wżákoż mam the nádzieię o ich [pań] ftáteczności/ iz będą woleć przy prawdzie przeftác/ chociaż im nieco w brew bije/ niż to przyjmowác/ co im w(asha) m(iłość) (chcąc fie przylubić) chytrze dáiefz. *Górndworz* X5; *BialKat* 118v; *GrzegŚm* 4; *KuczbKat* 135; Wfzyftko wobec y kázde z oíobná/ co iedno ná świętym Trydentfkim Concilium o Grzechu pierworodnym y o wípráwiedliwieniu poftánowiono y obiáfniono/ przyjmuję. *WujJud* 26; Apokryphá Xięgi ktorych Kołcioł nie przyjmuiem. *WujJud* 31v *marg*; Dżiwnác to wżdy rzecz/ iz przyznawacie tę władzá [!] Kołciołowi/ iz mu było wolno Proroki niektore y ich Księgi Apokryphy zwác y nieprzymowác ich *WujJud* 32, 27v, 31v, 32v, 34, 51 (30); Iefzcze w tey rzeczy fentencyá Auguftyńá ś. przyjmuiemy/ ktorá nápifał o prawdziwey chwale Bożey *WujJudConf* 51v, 34, 36; *MycPrz* II B[3]v; *WierKróc* B3v; Iesli świadectwo człowiecze przyjmuiem/ świadectwo Boże więtze ieft *BudNT* 1.*Ioann* 5/9, *przedm* d2v; *CzechRozm* 4v; *ModrzBaz* 39; A ták wymowki niema nikt/ przeczby tego S. Zboru ómego przyjmowác/ á iáko głofu Bożego fłuchác kázdy wierny Chrześciánin niemiał. *SkarJedn* 300, 285, 311; *SkarŻyw* 80 [2 r.]; *CzechEp* \*3v, 154, 295; *CzechEpPorz* \*\*3v; *NiemObr* 176; Od Albingenfow Pikárdow/ Wáldenczykow [Luter nauczył się]: Siedmi kołcielnych Sákrámentow nie przyjmowác. *ReszPrz* 40; *LatHar* 381; *WujNT* *Ioann* 3/11, 32, 33, s. 462, 463 (11).

*przyjmować kogo* [= czyje zdanie, teksty] (8): Iedno tilko poethy abo oratory przyjmowác mamy, gdy cznotę chwalác podwyfłzaia, á grzechy ftatecznie á nie obłudnie kaza. *BielŻywGlab nlb* 11; Przymuię tedy Doktory y oyce fwięte dokąd li(e)s fłowem Bożym zgadzaią/ ále gdy fie nie zgadzaią/ z ich łáfką/ y przyzwolenim/ to wżyftko na ftronę odrzucam. *KrowObr* B2; Swiádkow nieprzymuią [Turcy] áż doświadczone w cnoćie męże/ ktorym może wierzyć bez przyfięgi. *BielKron* 261, 116; Wy iefli tu Ciáło Chriftufove bez fámego Chriftułá być rozumiećie/ tedy nas fłufznie nie przyjmuećie: ále wiedzćie żeć to niebędzćie ciáło ále [...] fzczery trup *WujJud* 172, 34v [2 r.]; *SkarJedn* 319.

*przyjmować kogo* [= uznawać sens istnienia (ze stanowiska religii)] (4): *OrzQuin* G2v; Heretyk ieft/ ktory Papieżá nie fłucha/ y iednego w Kołściele Káplaná do czáfu/ y do czáfu Sędżiego miałto Pána Chriftułá nieprzymuiem *WujJud* 20v; Wyznam też wćielenie Páńkie/ potym świętá Máryá/ [...]

Bożą rodziicielką. Przyjmuie też święte Apostoły/ Proroki y Męczenniki/ ktorzy zá mię Páná Bogá profiżą *WujJud* 52v; *WujJudConf* 117.

*przyjmować od kogo* [= *w stosunku do osoby działającej*] (29): *RejPos* 216 *marg*; *RejZwierc* 80; A na [!] iżołytm także w Cárogradzie Koncylijum/ gdy lift Agátoná był czytan/ ktorym Monothelity potępiál/ [...] iż to ták przyimowáli iáko od Piotrá książećciá Apoftolńkiego *SkarJedn* 118; Gdyby łługá twoy z brácił ię znieprzyiaćielem twoim/ iákoby to od niego przyjmował? *SkarŻyw* 151; *CzechEp* 330; *OrzJan* 4. *Cf Zwroty*.

*Z określeniem przysłówkowym wyrażającym aprobatę lub dezaprobatę* (58): *KromRozm I* 13v; á wżákoż niemamy iie ich [*gwiazd*] bać/ áni zá Bogá chwalić: ále ich znáczenia/ chocia złe chocia dobre z wielką iłaćością przyimowác mamy. *LeovPrzep* b2v; *WujJud* 27; Owżzem/ iákoś W.M. wżytko z ochotą y przyiaćielńką vprzeymośćiá przyimowál: ták nie wátpię/ iż te ksiáżki/ nie tylko z oną ićtárą y zwykłą/ ále nád onę więćiżą/ y chęćiá y miłościá przyiać będziefz raczył. *CzechEpPorz* \*\*; *SkarKazSej* 671a. *Cf Zwroty*.

*Ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze z zapowiednikiem: to; iż, że (8), aby (1)]* (9): *LibLeg* 11/71; *KromRozm III* O8v; Dana odpowiedź tedyż, iż to KJM niewdzięcznie przyjmuje, że na rozsądku KJM i wynalazku nie przestajecie *Diar* 58, 31; Woyćiech Krákowńki Woyt s iwoiá rádá nie wdzięcznie to przyimowál od krolá Lokietká/ iż obciáżał ludzi poľpolite dla woyny wielkimi dániámi *BielKron* 370v, 219v, 223, 385v; Theodorus Bezá tego nie przyjmuie/ áby iyn Boży miał ię od wiekow z ićtnoći BOgá Oycá národzić. *ReszPrz* 78.

*W połączeniach szeregowych* (2): *Reprobo idem quod improbo, Odrzucam/ nie przyjmuyę/ nie zda mi iie. Mącz* 324; A więc to nie piekielna á nieznośná hárdóć y pychá: Doktory święte ktore Koćcioł záwłze nietylko przyjmował/ ále y czćił/ y ważył/ y święćił/ potępiáć *WujJud* 34v.

*W przeciwstawieniach*: »przyjmować ... odrzucać (*a. wyrzucać*) (4), gardzić (*a. wzgardzić*) (2), wypędzáć« (7): *KrowObr* B2; Przyymuiefzli Królu/ álbo téz y ty Ziemiáninie Káplaná/ przyymuiefz pokóy: wypádzálfzli od siebie Káplaná/ wypádzálfz téz z niem poľpołu pokóy *OrzQuin* G2v; ZAdny człowiek nie może dwiemá pánom iłużyć/ ábowiem [...] od iednego będzye wżythko wdzięcznie przyjmował/ á drugiego wzgárdzi. *RejPos* 216v; Co<sup>n</sup>fefsionifte wykłády Kofćielnemi y í. doktorow gárdzå/ á wykłády y wymysły nikićze<sup>m</sup>nych Kácerzow przyjmuią. *WujJud* 32v *marg*; *ModrzBaz* 2v; *CzechEp* 233; w kfięgách Piłmá świętego brákuie/ iedno wyrzuca/ drugie przyjmuie *ReszPrz* 41.

*Zwroty*: »z łaską, łaskawie przyjmować« (2:1): Aza to ná cnotę należy/ to ikromnie w drugim ábo iálfkáwie przyjmowác [*aequis oculis in aliis aspicere*]/ co ty rozumiefz tobie być ku nie czći? *ModrzBaz* 66v; Pan [*tj. Bóg*] twęgo przedsięwżięćia z iálfką nie przyjmował *KochPam* 84; *GrabowSet* A3.

»niewdzięcznie przyjmować« [*w tym: od kogo* (7)] = *moleste ferre PolAnt* (14): Panowie IchM schyliwszy się między sobą dali odpowiedź posłom, iż to od nich z podziwieniem a niewdzięcznie przyjmują, że o tem podatku tak długo nie namawiają. *Diar* 31, 58; Potym Roboám zebrał woýfko przeciw tym/ ktorzy go niechcieli iłucháć. Ale to Bog niewdzięcznie od niego przyjmował. *BielKron* 82v; Cełarz gdy przyiechał do Rátyzbony/ niewdzięcznie przyjmował odiechánia doktorow piłmá iwiętego *BielKron* 225v, 100, 208, 212v, 219v, 223, 370v, 385v; *RejAp* 83v; *BudBib* 2.*Mach* 4/35; *PaprPan* K2.

»wdzięcznie (a. wdzięczno), za wdzięczne przyjmować« [*w tym: od kogo (16)*] (30:1): Bowyem to być inaczey niemoże/ iedno iż bog nigdy niewzgárdzi áni odrzuci dziedzictwá łwego/ á łady łprawiedliwołci czáfu łwego będą łpołu ziednoczony/ á włfyłcy to wdzięcznie/ przyjmować będą ktorzy łą fercá czyłtego. *RejPs* 139v, 185v; Czo sye doticze krolowej yey m. Vegierłkicy wđziecznie tez to krol ye<sup>80</sup> M. przymve yz pan voyewoda tak sprzyazlywie oniey Krola ye<sup>80</sup> M. ołtrzega *LibLeg* 11/71; łłvłzne ye<sup>80</sup> Krolyewłka M. nyema przecz wdzycznye przyjmowacz thich galthow. kthore naymyenyv ye<sup>80</sup> Krolyewłkyey M. łtali *LibLeg* 11/139v, 10/155v, 11/[32<sup>2</sup>]v, 49, 140, 152 [2 r.] (12); *GroicPorzRej* C4; *RejWiz* 49v; Gdy to poznał włzytek lud/ podobáło łie iem/ á włzytko cokolwiek Krol vczynił/ wđzięczno przyjmowáli [*in oculis totius populi placuit*]. *BibRadz* 2.Reg 3/36, k. \*3v; *OrzQuin* M; A przeto thu Pan opowiedáć áłbo włkázowáć raczy do kaźdego z nas/ iż chce włzytko wdzięcznie przyjmować od nas/ iefli będziemy łtáteczenie chowáć á nigdy nie odmieniáć miłóści przeciwo bliźnim łwoim. *RejAp* 19, 18, Ee3v; á ty łwięte łpráwy twoie/ ktoreł ty wiernym łwoim łzáfowáć rołkazał/ day ábychmy wedle náuki prawdziwey/ wdzyczenie przyjmowáli. *RejPos* 90, 1, 106, 213 *marg*, 216v; *BielSpr* 57v; Ale żeby to włzyłcy co ich Krzełciány zowá/ od Papy zá wdzięczne przyjmowáć/ y iego w tym łłucháć mieli/ ábo łie wedłóg vłtaw iego rządzic/ ná tym łie bárzo żydowie myłá. *CzechRozm* 81v; *Paprup* F3.

*Szeregi*: »nie przyjmować ani chwalić (a. pochwalać)« [*szyk 1:1*] (2): Przetoż nie chwalimy áni przyjmuiemy ledá iákich wyłkádow ludzkich. *WujJudConf* 32v; *NiemObr* 175.

»przyjmować i przypuszczać« (1): Też zwykłe á przyięte Kołciólá Powłzechnego zwyczáie áłbo Ceremonie przy podawániu tychto włzyłtkich Sákrámentow przyjmuię j przypułzczám. *WujJud* 26.

»przyjmować, (albo) rozumieć« [*szyk 1:1*] (2): Hoc ipsum non insulse interpretantur, nie owłzeki zlie rozumieyá áłbo przymuyá. *Mącz* 364c, 107c.

»i ważyć i przyjmować« (2): Ale inłze włzyłtkie [*pisma*] z pocáłowánim y z poćiechą łerdeczná/ cále y wáżemy y przyjmuiemy *CzechEp* 215; *NiemObr* 68. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»przyjmować i wyznawać« (1): Inłze też włzyłtkie rzeczy/ przez łwięte vłtáwy/ [...] vłtáwione/ y obiáśnione/ bez wátpienia przyjmuię y wyznawám *WujJud* 27.

*W przén* (2) : Duch wnétrznóci mych/ łzczyrołciá zmocniony/ Niech nie przyjmuię fałżow/ z ładney łtrony. *GrabowSet* I3v; Wáłzá Kró(łewłka) M. tedy [...] przyiáć to będziłz raczył odemnie [...] / iáko Máiełtat Królewłki/ y ferce powáźné/ zwykło przyjmować od tych/ ktorzy dobro połpolité [...] ile ich możnołci łtáie/ czym mogá podpiéráią. *OrzJan* 4.

**α.** *Bóg wobec działań ludzkich motywowanych wiarą, związanych z wiarą* (12) : ale gdi [*dobrze uczynki*] niebywaiá z wiary czynione/ nie przyjmuię ich pan bog *SeklKat* N3; *RejPos* 200v; *PowodPr* 74.

*przyjmować od kogo* (5): *Cf Zwroty*.

*Zwroty*: »[od kogo] przyjmować za dobre« (1): Y zowiem ie dobrimy vczinki dla tego że łą od dobrego páná Boga rołkazane abıłmy ie czynili Item yłz ie pan Bog odnas przyjmuię zadobre gdi ie czynimy wedłóg iego rołkazania *SeklKat* D3v.

»niewdzięcznie przyjmować« (1): Niewdzyczenie Pan przyjmuię ludzkich wymyłłow. *RejPos* 153v *marg*.

»wdzięcznie, za wdzięczne przyjmować« [w tym: od kogo (5)] (6:1): Wikázuie Pan do zbioru Philádelphińského/ wdzięcznie od niego przyjmując itałość iego *RejAp* BB8v; A iákoż Pan ma wdzięcznie przyjmować thy wymyflý náfze *RejPos* 153v, 50v, 119v, [278]v; Ale áby fie w tym Bog kocháć miał/ ábo tę obrzeškę od nich [potomków Abrahama] zá wdzięcznie przyjmowác/ to trudno pokázác *CzechRozm* 73v; *WujNT* 167.

**β.** *Uznawać za obowiązujące (o przepisach prawnych i zobowiązaniach)* (35) : *ZapWar* 1545 nr 2646; Ci tfirdzą iż yeft [ustawa cesarska] przeciwko Bogu y flowu yego/ á Melánchton ná nyę zezwala y przyjmowác yá każe. *KromRozm I* [H3]v, F2v; *BielKron* 232; *WujJudConf* 33v; *ActReg* 20; przereczony Przywiléy przodków náfzych Przyjmuiemy *SarnStat* 1000; *SkarKazSej* 696b.

*Z określeniem przysłówkowym wyrażającym aprobatę* (2): Wierni Kátholicy przyjmuią z rádością dekrety Koncyliow iáko dekrety Duchá S. *WujNT* 463. Cf »wdzięcznie przyjmować«.

*W połączeniu szeregowym* (1): Którá to zgodę [...] pochwalamy/ przyjmuiemy/ y przez ninieyflý Przywiléy dla vmocniénia iego wieczného obiátniamy y wżem opowiedamy *SarnStat* 1105.

*Zwroty:* »dekret przyjmować« [szyk zmienny] (17): Bo fię tem yuż íam íkazuge Kto Decretu nieprzymuye *RejKup* z3v, z7, ee5v; wżák że te<sup>80</sup> dekretu Cefarz s Skfiázęty [!] ná fwym Seymie w Norymbergu nieprzyimowáli/ przeto íobie iny vczynili duchowni w Rátyzbonie. *BielKron* 201; Ferdinándus Krol wyfzedł był z rády niźli fie ofwiadczáli/ potym oni proteftántes położyli ápelácią ípifána/ iż nieprzyimuią żadne<sup>80</sup> Dekretu áni vchwały która fie ítála w Spyrze *BielKron* 206, 208v, 233; *RejPos* 319; *RejZwierc* 43v; wżyflcy wierni Kátholicy chwalili te poftępki y iego [biskupa rzymskiego] dekretá [...] przyjmowáli. *SkarJedn* 133, 319; *ZapKościer* 1582/27; *PaprUp* K3v; Iż íeśli íwiát będzie ítał dłużej/ tedy trzeba będzie/ ábyflmy dla róźnych písmá wykłádow ktore iuż powftály/ znou Dekretá Koncyliow przyjmowáli/ y do nich fię vćiekáli/ chcemyli záchowác íedność wiáry. *WujNT przedm* 10, s. 463 [2 r.], Zzzzz2.

»kondycją przyjmować« = *accipere a. capere a. recipere condicionem, descendere ad condicionem* Cn (3): [Krzyżacy] Condiciy od Krolá/ y od Witołtá podánych nieprzyimowáli *StryjKron* 547; *ActReg* 33, *SarnStat* 1267.

»przyjmować prawo« [szyk zmienny] (3): ktorzy od vftaw/ reguł/ y praw Papieskich odfstawáli/ á przyjmowáli vftawy/ y práwá Pána Iezu Krytá/ Syná Bożego. *KrowObr* 131v; [obywatele Księstwa Mazowieckiego] práwá przywileie/ Státutá/ zwyczáie/ poftępek práwá/ y Séymowé Conftitucię Koronné/ przyjmuią *SarnStat* 1146, 1155.

»na siebie (a. na się) przyjmować« (2): gdyż oni [szlachta wołyńska] przy Wielkim Księstwie Litewfkim będąc w ten czás/ gdy fie tá Exequucia [dóbr królewskich] [...] w Koronie ítanowiłá/ przy Koronie Polfkiéy nie byli/ y téy Exequuciiéy ták iáko ítany Koronné dobrowolnie íami to ná fię vczynili/ oni z Stány Koronnémi ná fię íeý nigdy nie przyjmowáli *SarnStat* 1190 [*idem*: ná íiebie] 1061.

»wdzięcznie przyjmować« (1): Krol Ich Msc [lege: miłości] te condicye wdziecznie przyimue weirzawszy wnie. *ActReg* 33.

*Szereg:* »nie przyjmować ani trzymać« (1): A íeśli które ofobliwé zapifly między námi/ Pręłaty/ y Pány Króleftwá Polfkiégo íá/ któreby póspolítá vćčíwość obrażály z obu ítron/ których Przodkowie

náfzy nie dźierzeli: tákowych my téż nieprzyjmuiemy/ áni będziem trzymać [*non recipimus neque tenebimus JanStat 759*]. *SarnStat 1000*.

**b.** *Odnośnie do wypowiedzi skierowanych bezpośrednio do osoby słuchającej lub działań skierowanych na nią: nie sprzeciwiać się, wysłuchiwać i zwykle chcieć się zastosować, postąpić zgodnie z tym (124) : FalZioł IV 54b; HistAl B8; LibMal 1554/193v; KromRozm III K4; Tę odpowiedź pańską przykro posłowie przyjmowali Diar 32, 57; Szalony wżgardza karániem oycá fwego/ ále który przyjmuie vpominanie złtanie fię mądrym. BibRadz Prov 15/5, II 88b marg; BielKron 94, 401v; Przeto niechay nielubi ucho twe cnotliwe Pochlebftwa/ ktore/ iako źwierciadło fałżliwe/ Rozną twarz twych poftępkow tobie ukazuie/ Nie tak iako ie człowiek ftateczny przyjmuie. KochSat C; Mącz 36c, 178d; OrzQuin M2v; ále ona tey iego przychylności nie przyjmuiąc/ y pátrzyć nań niechćiáá GórnDworz Bb2v, Q5v; Ale który z niebá iefth/ o niebiefkich rzeczach mowi/ ále wy iego fwiádectwá nie przyjmuiecie. RejPos 242v, 39, 151v; RejPosRozpr [c4]; ModrzBazBud ¶6; A ty wyćierpić niemożefz karánia/ Ani przyjmowác chcefz nápominánia KochPs 75, 105; SkarŻyw 292, 352, 557; BielRozm 8; Bogáty który chował od młodości Boże przykazanie/ nie przyjmuie rády Chriftofowej o fprzedaniu wżytkiego. WujNT 160; Słufznie tedy Apoftołowie tey czći lámemu Bogu włáfney przyjmowác niechćieli. WujNT 455, 728, 1.Tim 5/19; SkarKaz 607b.*

*przyjmować od kogo (18):* Czo sye vgodi doticze wtim navky wam nietrzeba fcherokiej abowym czo poffel przyymvye od stron na tim niechay przeftanie *LibLeg 11/81; RejKup G; Diar 87, KrowObr 52; [prorocy od Boga posłani]* opowiadáią nam vpadek pewny [...]: co y my przed vpadkiem od fwych Káznodźiei tákiefz przyymuiemy/ iáko od Lothá przyymowáá ślepa Sodomá *OrzQuin Y4v*; Bo ráde dobrá ftárfzy y od młodźszych/ gdy dobra iefth/ przyjmuie. *SkarJedn 76; ActReg 60; WujNT 880. Cf* »za dobre przyjmowác«, »słowa przyjmowác«, »wdzięcznie przyjmowác«, »za złe przyjmowác«.

*Z określeniem przysłówkowym wyrażającym aprobatę lub dezaprobatę (19):* Rozumny przykazanie/ ferdecźnie przyjmuye/ Ale fzalony człowyek/ ni w czym fie nie czuie *BielKom B7*; kthorzy [*biskupi polscy*] [...] pořáli drugi raz do oycá Papieřá cudá á znaki S. Staniřłáwá [...] opowiadác. Dla dawności tego nie chćiwie tho Kárdynałowie przyjmowáli. *BielKron 362v, 413v; WujNT Act 24/3. Cf* »łaskawie przyjmowác«, »niewdzięcznie przyjmowác«, »wdzięcznie przyjmowác«.

*W przeciwstawieniu: »przyjmować ... odrzućać« (1):* To teř rozumowi rzecz przeciwna/ żeby řługá w rořkazaniu páná fwego miał brákowác/ iedno przyjmuiąc/ á drugie odrzućaiąc. *CzechRozm 100*.

*Zwroty: »za dobre przyjmowác« [w tym: od kogo (2)] = boni (optimi) consulere Mącz, Calep, Cn; aequi consulere, in bonam (optimam) partem interpretari Mącz, Calep; in bonam (optimam) partem accipere, aequi bonique facere Calep, Cn; ferre aequo animo Mącz; accipere aequo animo a. amice a. grate a. moderate, interpretari grate a. grato animo Cn [szyk zmienny] (15):* *MurzHist T2*; á czom kolwiek przeciwnego piřał ku Stolcu Papieřkiemu/ to fie nie ná lámego ofobę řciága/ iedno ná Rzym ktorego ia rozumiem ná dobre nie náwroćę/ tylko dla niektorych dobrych ludzi ktorych tám iefth dořić/ co temu dobrze rozumieią y zá dobre to odemnie przyjmuią. *BielKron 195v; Indignor, Gniewam fie/ nie przimuyę zá dobre/ Cięřzko mi. Mącz 89a; Imperia alicuius sustinere, Cierpieć/ zá dobre przimowác. Mącz 448b, 4c, 63c, 121d, 149a, c (11); Calep 35a, 247a.*

»przyjmować głos« (2): Iż za tę niewdzięczność á za the niedbáłość tákiego kázdego/ do końca będą záллеione oczy/ y zátkáne vlyz iego/ iż lie iuz nigdy potym obaczyć nie będzie mógł/ á to iż niewdzięcznie przyjmował głófu/ vpominánia/ á náviedzenia Páná fwego *RejPos* 345, [203].

[»z łaską przyjmować«: Iżeście do tych jeszcze czasow na kommissyją bracką nie jachali, zwłaszcza dla tak słusznych przyczyn, któreście nam i przedtym, i teraz oznajmieli, tedy to od Was łaską przyjmujemy. *ListyPol* II 1550/440.]

»niewdzięcznie przyjmować« [*w tym: od kogo (1)*] (3): Cefárz nie wdzyęcznie od was przymuie they Apellácie *BielKron* 207, 40; *RejPos* 345.

»przyjmować poselstwo« [*szyk zmienny*] (2): Krol iego miłósz panie pošlye wdziencznye przymuie pofelstwo i wlkazanie pana voiewodi Multanfskiego ktore przes vas vczinil. *LibLeg* 6/55; *MycPrz* I C3v.

»prośbę przyjmować« (1): dla valzey vyelkyey przyafzny y dla dobrego zachowanya thą valzą prózbą [...] przyymvymy [*lege: przyjmujemy*], abifczye thak pewnye vyedziely. *LibLeg* 7/41v.

»słowa przyjmować« [*w tym: od kogo (2)*] = *verbamittere HistAl* (4): á fluchaycie iefli lie tákowemi być znacie żebifcie mogli wielmożność zátłumić Alexandrowę walczcie fnim/ á flow iego żadnym obyczáiem nie przyymucie *HistAl* D6; *MurzHist* I3; *RejPos* 62 *marg*; Wdzyęcznie tedy fłowá ty od ciebie przyymuie *HistLan* D2v.

»przyjmować do siebie« (1): Gdyż to wiemy iż bez wlpomożenia iego [*Pana*] fwiętego thy nálze nędzne vlyz thák fą twárdo zátłóczone omylnóściami fwiátá tego/ [...] iż nie mogą przyjmować do liebye głófu fwiętego iego *RejPos* 203.

»wdzięcznie, za wdzięcznie, za wdzięczne przyjmować« [*w tym: od kogo (7)*] [*szyk zmienny*] (17:3:1): *LibLeg* 6/55, 11/183v, 185; A kázda fprawá twoiá pełna fáfki á miłofierdzia być lie okázuię/ á zwálfczá tem ktorzy lie wdawáią á wdzięcznie przyimuią rofkázowanie twoie. *RejPs* 36, 161; Potym na witanie poselskie [*kanclerz*] powiedział, że JKM chuc tę Waszę i Braciej Waszej Rycerstwa Korony tej, którą opowiedacie, za wdzięcznie przyjmuje jako od poddanych swych. *Diar* 24; i dobrze temu rozumiemy, że tego tak czasu trawienia od nas WKM wdzięcznie przyjmować nie raczysz, czego i sami chwalić nie możemy. *Diar* 64, 24, 62; *DiarDop* 116; *GliczKsiqz* H8; *BielKron* 30v; Wprzijaćielu fię kochay/ i każdą przefstroę Wdzięcznie od niego przyjmuy *KochSat* C; *RejAp* 170; *RejPos* 10; *HistLan* C3v, D2; rozładźmy lie fami s fobą/ iefliże wdzięcznie przyimuiemy náviedzenie á vpominanie Páná fwego *RejZwierc* 258v, 258v; ZEś lie do mnie pošpiefzył wdzięcznie to od ciebie przyimuię *CzechRozm* 145; Tym concludował ze y wdzięcznie y zpodziękowaniem taką [...] w̄m chęc podaná przyimuię *ActReg* 54; *BielSjem* 15; [*ListyPol* II 1550/441].

»za złe przyjmować« [*w tym: od kogo (1)*] = *nie aprobować; indigne ferre Mqcz, Cn; moleste facere, iniquo animo a. moleste a. graviter ferre Mqcz; accipere adversis animis a. aspere a. graviter a. in malam partem, male interpretari Cn* (8): Choć by kto chciał prawde mowić Wfzytko to dzis vnich zanic. Za złe to od nich przyjmuiá Ieno iż ich pfy niezczuią. *RejKup* Dv; Rumpi licentia quorundam, Rozśiesć roftąpic fię dla fwey woley niektórych/ to yeft ták zá złe przyjmować ich fwą wolą/ aż ku fercu idzie. *Mqcz* 360c, 89a, 170c, 229c [2 r.], 337b, 473d.

*Szeregi*: »nie przyjmować ani dopuszczać« (1): Gdy kto łobie bierze ná widzenie ná iáki pozew w łądzie/ á po wczyniéniu widzenia y zeznánia iego/ przez vrząd iego Ziemłki w łądzie ziemłkim/ chciałby łtronie łwéy pozew kázić z iákich kolwiek przyczyn y niedołatków [...] pozwu álbo kopiy iego/ tedy iuż łąd nie ma tego przyjmować áni dopułzczać. *SarnStat* 1163.

»przyjmować i słyszeć (a. wysłuchać)« [szyk 1:1] (2): *LibLeg* 11/183v; Odpowiedziano przez p. Kanclerza tamże za schyleniem się panow ku Krolowi, iż to wszyćko JKM wdzięcznie przyjmuje i słyszy rad, c(o)kolwiek o posłuszeństwie a powolności swej ku JKM powiedacie *Diar* 62.

*W przen* (1) : Iáka iefth moc łłow Páńłkich [...] / y iáko á przecż łą zátwardzyáłe łercá náłze iż ich [tj. słów] przyjmować áni im zrozumieć niemogą. *RejPos* 62 *marg*.

*Przen* (1) : Wiém że rozumém trudno wielki ból kierowác / Bo niechce ón naymędrłzych wywodów przyjmowác *GórnTroas* 59.

**αα.** *O Bogu* (18) : a iako łie przed łprawiedliwy<sup>m</sup> łędzią [tj. *Bogiem*] połtawił / ktorému nitz nie iefł tajemno / ktory dary nie bywá wblágán / aniy przyjmuie wymow / ale iako łprawiedliwo iefł / tako będzie łądził. *OpecŻyw* 191; *RejPosRozpr* b3v; Bóg nie przyimuie łłubu z grzechem złączoného. *ZawJeft* 33; *GrabowSet* Y2v.

*przyjmować od kogo* (2): Cf »modlitwę przyjmować«, »wdzięcznie przyjmować«.

*Z określeniem przysłówkowym wyrażającym aprobatę* (9): a gdy będziełz raczył miłołciwie przymowac prozby náłze łnadnie zawzdy mozełz włprawiedliwic nas *RejPs* 220v. Cf »łaskawie przyjmować«, »wdzięcznie przyjmować«.

*Zwroty*: »łaskawie przyjmować« (1): Chćiéy łye teraz nádemną trofłkiwym łmiłowác / Y moie łmutné prołby łáłkáwie przyymowác. *KochPs* 6.

»modlitwę (a. modły) przyjmować« [w tym: od kogo (1)] [szyk zmienny] (5): Co by łye [...] y z przyrodzonego zakonu pokázác mogłó / gđzye bog tákowe zwirchowne łpráwy y modły od Ablá [...] y inych dobrych á łwyėtų ludzi miłołciwye á wdzyęcznye przyjmowál *KromRozm II* h3v, h; Iáko pokorną á wierną modlithwę Pan wdzyęcznie raczy przymowác *LubPs* P4 *marg*; *BibRadz* 4.*Esdr* 12/7; *KochPs* 211.

»przyjmować prołbę« [szyk zmienny] (6): *RejPs* 220, 220v [2 r.]; *MurzNT* 78; A gdy wroćiwłfy łie płákáliłcie przed Pánem / nie wysłuchał was / áni chciał prołby wáłłey przyjmowác [*nec voci vestrae voluit acquiescere*]. *Leop Deut* 1/45, *KochPs* 6.

»słowa przyjmować« (1): Słowá nierozumiáne przyimuie P. Bog *SkarKaz* Oooo2v.

»przymować k sobie« (1): będziełz miłołciwie przymowál kłobie troskliwe wolanie a prozby náłłe *RejPs* 220v.

»wdzięcznie przyjmować« [w tym: od kogo (2)] (6): bo ijm kto wıęcey wolá a wzdychá ku iego [Jezusa] łwięte miłołci / tym wdzięczniéy to przyjmuie *OpecŻyw* 62; *RejPs* 220; *KromRozm II* h, h3v; *LubPs* P4 *marg*; á podawamy gi [kamień] temu Pánu łwemu / wymyłłaiąc łobie ine łłuzby á ine wymyłly niźli iefł łwiętha wolá á rołkazanie iego. A łnadź iefłczce czáłem cięłłzłe niźli ony ktorych on od nas potrzebuie / á ktore od nas wdzyęcznie przyjmowác raczy. *RejPos* [219].

**α.** *Oдноśnie do decyzji sądu lub działań sądowych strony przeciwnej: nie kwestionować, uznawać za prawomocne* (7) : *ZapWar* 1528 nr 2457; A gđzieby ođłtápiwłzy nie wroćilá łye [strona] / thedy Powod



da iey przywołać trzy kroć/ áby przyştąpiła do Práwá/ przyymuieli Sentencyą álbo nie. *GroicPorz* bb3; chczał [komornik] thamze w kamienyczy oddacz posew k.j.m. kthorego przerzeczona pany przefz flugę przyącz niechcziała powyedayącz zem ya tha nawlafznoćczy fwy poľwow zadnych o dobra k.j.m. nalieącznych przyjmowacz niepowyn<sup>n</sup>a any przymuję *ZapKościer* 1588/82v.

*Zwroty*: »dekret przyjmować« (2): tego skazánia álbo Dekretu iáko nieľpráwiedliwego y złośliwego zá práwo nie przymuję [*decretum non suscipio JanStat* 651] *SarnStat* 807 [*idem*] 810.

»za prawo przyjmować« = *pro iure suscipere JanStat* [szyk zmienny] (4): Sentencya wyľźfzego Práwá/ widzi mi fye ku mey ľpráwiedliwoćci być obćięźliwa/ ktorey zá Práwo nie przyymię *GroicPorz* cc, bb3; *SarnStat* 807, 810.

c. *Odnosnie do wypowiedzi gľoszonej w imieniu Boga: uznawać za słowo boże, za prawdę wiary, wierzyć* (126) : A czego nyemáľz wewángeliey álbo v S. Páwła tego nieprzyymowáć. *KromRozm I* [L3]v, [L3]v; Zapráwde zapráwde powiedám tobie/ żeć to mowięmy co wiemy/ i coľmy widzieli to świádczemy/ a świádictwa naľżego nieprzyimuiecie *MurzNT Ioann* 3/11; *KromRozm II* f4 [2 r.]; *KromRozm III* F, H3; *Diar* 51; Ale iákiemu Bogu dziatki waľze flubuią/ y iákiego Bogá Reguľę przyimuią/ tákowe teľz znáki od niego bierzą. *KrowObr* 150v; iż kiedy ludzie niechcą prawdy Bożey miľowáć y przyimowáć/ tedy muľzą máťáctwu wierzyć *KrowObr* 193, 158; *BielKron* 224v; *RejPos* 8; *BialKat* 26; Nietylko słowo Boże piľáne/ ále y podáne/ to iest Trádicie przimowáć mamy. *WujJud* 28v; Bo ktorekolwiek rzeczy wiárá chrześćiánľka/ ktora błádzic niewmie/ przyimuię/ [...] teć nie ľá pľonne *WujJud* 239v, 6v, 201, Nn3v; *WujJudConf* 31; *CzechRozm* 12, 19v; *SkarŻyw* 362, 364; Wtora rzecz iest/ o tymże flowie Bożym/ w piśmie ś. nam roľkazána y zálecona/ to iest ábyľmy oprócz niego nic nie przyimowáli *CzechEp* 113; Zdáło mi fię zá ľľufzną/ to co od oycow iest nam podano ná tym mieyľcu náznáczyc/ dla wpráwienia ábo náuki tych/ ktorzy poczátki wiary przyimuią *CzechEp* 132; ktorego vľzczerpku żadnego opákwánia y wyniľzczenia nie przypuľzczám/ ále ie [*Pismo Święte*] cále we wľzytkim przyimuię/ y ná nim fię/ y wiárę ľwá buduię. *CzechEp* 339, 107, 109, 113 *marg*, 215 [3 r.], 234, 343 [2 r.]; Sá niektore mieyľcá trudne w piśmie ś. ktorych ia/ z vcźciwoćciá ie przyimuiąc ľzczyrze wyznawám *NiemObr* 96, 93; Nákoniec náyduią fię kácerze w Siedmiogrodzkiej ziemi/ ktorzy one troie *Symbola*, álbo wyznánia Wiary chrześćiánľkiej od wľzego świátá przyięte y potwierdzone/ z tą tylko proteľtácyą przyimuią/ ile fię zgadzáią z flowem BOżym. *ReszPrz* 90, 22, 53; Wľzytkim haeretykom ktorzy piľmo S. przyimuią ták fię widzi/ że piľmá náľľáduią/ gdy ľwych ráczey błędow náľľáduią *WujNT ktv*, 652.

*Z określeniem przysłówkowym wyrażającym aprobatę* (15): Patrz teľz iako zwolenicy na oblicze iego [*Jezusa*] pilnie pogladają/ fluchaia/ a wľertz flowa chowaią/ a z weľelim naukę przyimuią. *OpecŻyw* 42v; *SeklKat* G2; Na ľkaliľtych zá mieľcach záśiány/ tenći iest/ który sľuchá słowa i hnet ié z rádoćciá przyimuię *MurzNT Matth* 13/20; *Leop Matth* 13/20, 1. *Thess* 1/6; A dla thegoż doľyc ná tym będzie iż fię ták tego tylko z wierzchu á krotko dotknęło/ nápominaiąc krześćiánľkiego czythelnicá ktorým ľpofobem przychodzić ma ku pożytecznemu piľm świetych czytánui/ y iáko z ľercem chutliwym przyimowáć ie ma *BibRadz* \*4, *Mar* 4/16, *Luc* 8/13; *RejPos* 62v; *BudNT Matth* 13/20; *WujNT Matth* 13/20, *Mar* 4/16, *Luc* 8/13. Cf »przyjmować wdzięcznie«.

W *połączeniach szeregowych* (2): racziłeś kłobie v przeimye/ nakładem łwym ludzi vczonich a kaznodziey prawdziwich łłowa bożego/ wezwać: [...] łłowo pańskie od nieprzyacioł bożich wyrzuczone zatłumione/ y podeptane/ zalezczać wychwalać y przymować *SeklKat* A2v; Ták iáko nam o tym tu Pan náłz w they Ewányeliey łzyroką náukę dáć raczył/ y iáko mamy łłuchác/ y iáko mamy przymowác/ y iáko mamy w łobie rozmnażác łłowá łwiętey náuki iego. *RejPos* 62.

W *przeciwstawieniach*: »ganić, odrzucać ... przymować« (2): byliby [*Grecy, Ruś i Moskwa*] ná dobrej zbáwienney drodze/ á tego co Duch S. [...] poštánowił/ gánićby nie śmieli ále ráczey znabożeńštmem [!] y pokorą w duchu pokoioy y iedności przymowali *SkarJedn* 296; *Trzymayćie podánia* [2.*Thess* 2/15].) Znáczne mieyfce przeciw odšzczepieńcom/ ktorzy podánia y trádicie Apóštolłkie odrzucáią/ nie przymuiąc nic czego w pišmie nie máłz *WujNT* 717.

*Zwroty*: »(jako) ewanjeliją (a. ewanjelijon) przymować« (10): *MurzNT Luc* 7/22; *KromRozm III Fv*; Zydowie zápaleni nienawišćią nie tylko do Syryey łłity łłáli/ ále y do innych krołeštw/ áby vmęczenia y Ewángeliey Kryštułowych nie przymowano *BielKron* 266v; *RejPos* 11; Ná Niceńłkim y Epheskim Co<sup>n</sup>ciliach/ ktore iáko Ewángelie košćioł przymuie/ wlpomináią ofiárę Młzey łwiętey *WujJud* 158; Słepi przegládáią/ [...] głufzy łłyła/ martwi powłtáią/ á vbodzy Ewánielion przymuią [*pauperes evangelizantur*]. *BudNT Matth* 11/5; *CzechEp* 336; Napirwey groži Chrištus tákowym włzytkim/ ktorzy nie będą wdźięczni łłki Bożey: Ewánieliey páná Chrištułowey nie przymuią *NiemObr* 114; *WujNT Matth* 11/5, *Luc* 7/22.

»náukę przymować« [w tym: od kogo (3)] [*szuk zmienny*] (26): *OpecŻyw* 42v; Abowim nie dla pefonoy zlei/ ale dla łłowa bożego prawdziwego/ mam návkę dobrą/ prawdziwą przymować. *SeklWyzn* c3; *KromRozm I F2*; *KromRozm II i2, q3*; ktorzy [*kacerze*] ácz náukę páná Kryštułowá przymowali/ [...] ále nye wyerzyli iżeby on práwym człowyekyem z cyálá y dušfe łpoyonym był *KromRozm III D7v*; Będą znaki ná Niebie y ná źiemi/ y vciłk wielki miedzy ludźmi/ to iełt od Antykryšta ktorzy iego [*Pana*] Náuki nie będą chćieć przymować *BielKron* 467v, 211v, 213; *GrzegRóżn* N4v; *RejAp* 32v; Słuchayże iáko tu pan náłz łercá náłze przeżywa/ ktorzy niedbále przymuiemy á łłuchamy łwięthey náuki iego *RejPos* 64v, 63, 124, 321, 333 [2 r.]; Ia ćiebie náuczam: á ty náuki mey nie przymuielz *SkarŻyw* 453, 189; Náđ to náukę ie<sup>80</sup> [*Pana*] z včćiwošćią przymuiemy: y onę łkutkiem [...] wypełnić všłuiemy. *NiemObr* 113; *ArtKanc* 17; Przetož odšzczepieńcy błáđzą/ [...] żadnych trádicy ábo náuk Apóštolłkich/ bez pišmá podánych nie przymuiąc. *WujNT* 391, 470 [2 r.], 543, 824.

»przymować do siebie, k sobie« [*szuk zmienny*] (1:1): Lecž ktho łię chce fáłłzywych Prorokow náuk trzymać/ á náuk prawdziwych Z pišmá łwiętego wźiętych kłobie nie przymuie/ Niechay czyni co raczy nie nas tym zepłuie. *GrzegRóżn* N4v; *RejPos* 63.

»słowo (boże a. Pańskie) przymować« = *verbum accipere a. suscipere PolAnt, Vulg; verbum sumere PolAnt; excipere verbum Vulg* [*szuk zmienny*] (37): *SeklKat* A2v, G2; *MurzNT Matth* 13/20, *Mar* 4/20; Y wy łthálićie łie náłładowcy náłłemi/ y Páńłkimi/ przymuiąc łłowo *Leop* 1.*Thess* 1/6, *Matth* 13/20; Tákžec y ći łą ktorzy ná opoce łłowo przymuią/ ktorzy vłlyłzawłzy łłowo/ nátychmiałt ie z radošćią przymuią. *BibRadz Mar* 4/16, 4/18, 20, *Luc* 8/13; Lántgraw [...] wźiał przymierze [...] z Tygurzány/ Bázyliłskimi/ Argentińłskimi/ áby łobie łpołu pomagáli/ iełliby im gwałtem

przekazano łowo Boże przyjmować. *BielKron* 209v; *RejPos* 62, 62v, 63, 333 [2 r.]; *WujJudConf* 30v [2 r.]; *BudNT Matth* 13/20, *Ioann* 12/48; *SkarJedn* 45; *SkarŻyw* 16; *CzechEp* 234, 342; We włzech tych co go [Boga] miłuią/ słowá iego przyjmuią/ czyni przybytek fwoy rołkołzny/ áby w nich miał byt fwoy łáłkawy. *ArtKanc* A13, K11, M15v; Y łowo Boże/ nie ma być opowiedáne tym/ ktorzy go nie przyjmuią *WujNT* 30; Kto mną gárdzi/ á nie przyjmuie łow moich; ma tego ktory go łádzi. *WujNT Ioann* 12/48, *przedm* 3, *Matth* 13/20, *Mar* 4/16, 20, s. 155, *Luc* 7/13, s. 799.

»przyjmować wdzięcznie« [szyk zmienny] (2): zá Słowo twoie święte wiecznieć czeńć dżiałámy. Iedno iż słowá twego nie przyjmuiem wdzięcznie/ Páda iák ná opokę nic nie pożytecznie *ArtKanc* K18, K17.

»zakon przyjmować« [szyk zmienny] (3): A ty przykłády dla tego nam w pílmie łá zołtháwiony/ ábychmy rozumieli iáko łie w tim zakonie w pocżciwym pośluzenstwie záchowywáć mamy/ j iáko gi mamy przyjmować. *RejPos* 43, 43 marg; *KuczbKat* 265.

*Szeregi*: »brać i przyjmować« (1): Nie łam przez łię/ ále przez Apoštoły łwe Chriřtus łudzie karmi: tym nas vczáć iż łowo Páńłkie y Sákrámenty ś. nie wedle myśli náłzey bráć y przyjmować mamy/ ále według rozłádku y łzáfunku przełozonych y páłterzow náłzych. *WujNT* 155.

»odrzucać i nie przyjmować« (1): Kto mnie odrzuca/ y nieprzyjmuie [*reiciens me et non accipiens*] łow moich/ ma kto iy łádzi. *BudNT Ioann* 12/48.

»nie przyjmować ani pozwaláć« (1): Od Aryanow [*Luter nauczył się*]: nic nie przyjmowáć/ áni pozwaláć coby iáłnie w pílmie nie było. *ReszPrz* 39.

»słuchać, (i, ani, a) przyjmować« = *audire et suscipere PolAnt*; *audire et accipere Vulg* [szyk 5:2] (7): Potem cí łá/ na dobryi źięmi wśiáni/ ktorzy słuchaia słowá/ i przyjmuią ié i przynolzá owoc *MurzNT Mar* 4/20; Ale kthory ná łkálifnym mieřcu włian ielř: tenći ielř co łowo łlyłfy/ y wnet ie z rádořciá przyjmuie *Leop Matth* 13/20; *BibRadz Mar* 4/20, *Luc* 8/13; *RejPos* 64v; á kto okrom píłmá nic inřzego niechce łłuchać áni przyjmowáć/ ten łie łámeo Píłmá przy *WujJud* 34; *SkarŻyw* 189. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»(i) wierzyć i przyjmować« [szyk 2:1] (3): Wiárá ielř dar Boży/ y światłóć nieiaka: ktorá ořwiecony cżłowiek/ mocnie to włzytko przyjmuie y wierzy/ cokolwiek nam Pan Bog ku wierzeniu obiáwił. *WujJud* 104v; *CzechRozm* 22 [2 r.].

*W przen* (2) :

*Zwrot*: »w serce, sercem przyjmować« (1:1): Iáko nas y w tey Ewányeliey łáłkáwie á miłóćiwie vczýć raczy [*Pan*]/ iáko łłowá iego łwięte [...] w łercá łwe przyymowáć mamy *RejPos* 63; *KuczbKat* 265.

**B. Odnořnie do osoby (32)** : *KrowObr* 3v; Vcżniowie to iego łá/ [...] ktorzy ná náuce Miłřzá/ y rołkazániu páná łwego przełstawiaia; á roźnych Miłřzow/ od ktorychby łię vczýć: y obcych Pánow/ ktorymby łumnienie łwoie poddáć mieli/ áni łzukáia/ áni przyjmuią. *NiemObr* 530.

*Szereg*: »przyjmować i cirpieć« (1): Ale tym ktorzy nád nyemi [*kapłanami*] przełoženiłřwá nyemáya/ káráć tákich nye przyłtoi [...]: Ale z pokorá tákye przyymowáć y cirpyeć *KromRozm III* L3.

**a. Odnořnie do Chrystusa w okresie wcielenia: uznawać za Boga-Mesjasza (4)** : łam przyłzedł w imię oycá moiego/ á nie przyjmuiećie mie *Leop Ioann* 5/43; *Bych był vczynkow nie czynił* [*Ioann* 15/24].)

Ieśli Zydzi nicby byli nie grzeŝyli/ Chriŝtuŝa nie przyimuiąc/ by był nie czynił tákich cudow iákich nikt nie czynił *WujNT* 369, *Yyyyy3v*.

*Zwrot*: »wdzięcznĳe przyjmować« (1): Y ták iáko thu Ewányeliŝtá piŝze/ iŝ [*Jezus*] wyŝedŝy iuŝ z gránic á z onych miaŝt ŝydowŝkich/ ktore potym ŝrodze przeklináć raczyŝ/ iŝ niechcieli wdzyęcznĳe przyimować tego przyŝcia iego ŝwiętego/ á tego náwiedzenia iego/ iuŝ ŝie vdawaŝ y miedzy kráiny pogáńŝkie *RejPos* 300.

**b.** *Uznawać za swojego Boga i przez to stawać się wyznawcą* (15) : Słuchaycie káŝdego ducha/ ále iedno tego przyimuycie ktory ieŝt s prawdy. *RejAp* 18v.

*przyjmować* czym (4): Nietiklo wiára PANA przyimuiemy. *WujJud* 99 *margin*. *Cf* »Krystusa przyjmować«.

*Zwroty*: »przyjmować Boga« (1): Ktorzy kolwiek [*lege*: ktorykolwiek] tedy zárzućiwŝy Antykryŝtowlkie bluŝnierŝtwa/ proŝtho wierząc piŝmu przyimuiemy y zna iednego prawdziwego Bogá Oycá Kryŝtuŝowego/ tedyć teŝ muŝi znać y iednego Syná Boŝego *GrzegRóżn* E4.

»przyjmować Ducha ŝwiętego« [*szyk zmienny*] (4): *SeklKat* C3; Dla tego Páweŝ S. do Gálátow piŝŝąc dawa znać/ iŝe z ŝluchu wyára ducha S. przyimuyemy *KromRozm II* hv; *WujJud* 159v; Wierni przyimuią Ducha ŝwiętego<sup>80</sup>. *RejPosWstaw* [143<sup>3</sup>]v *margin*.

»(Pana) Krystusa przyjmować« [*w tym: czym* (3)] [*szyk zmienny*] (6): Ale kto wiary niemá/ otem zapewnĳe więdzćie/ ŝe Chriŝtuŝa nieprzyimuiemy *MurzHist* P4; Nie lámą Wiára Pána Chriŝtuŝa przyimuiemy. *WujJud* Nn6, 99v; Mowimy tedy tu ná tym mieŝcu [...] o prawdziwey y ŝywey wierze/ ktora iŝ Kryŝtuŝa obŝywiáiącego przyimuiemy/ obŝywia człowieká wiernego y vczynki ŝywe z ŝiebie wydawa. *WujJudConf* 103, 99, 259v.

»przyjmować ku sobie« (1): Náuká iáko ieŝt nam dan Syn od Bogá Oyczá/ y przecŝ ieŝth nam dan/ y iáko go mamy przyimować ku ŝobie. *RejPos* 145v *margin*.

*Szereg*: »przyjmować i znać (1): *GrzegRóżn* E4 *cf* »przyjmować Boga«.

**a.** *O bogach pogańŝkich* (1) : Ktoby tedy/ ktorego inŝzego nád tego fámeo Bogá Izráelŝkego/ [...] ŝobie zmyŝlaŝ/ y onego chwaliŝ: ten/ iŝ Bogá obcego przyimuiemy/ báŝwochwálcá ieŝt *CzechRozm* 13v.

**c.** *Bóg wobec człowieka: obdarzać łaską, udzielać opieki; apprehendere* *PolAnt, Vulg* (10) : ábowiem kogo tu Pan karze/ tego Pan miŝuiemy/ á karze wŝzelkiego Syná/ ktorego przyimuiemy *KrowObr* 238v; *BibRadz Hebr* 2/16 [2 r.]; ktory [*psalm 113*] w ŝobie zámyka vpominánie ku dŝyękowániu Pánu Bogu [...]. Iŝ nas nęŝzne á niegodne przyimować raczy *LubPs* Z5v; *BudNT Hebr* 2/16; á iŝby wyzwoliŝ [*Pan*] te/ ktorzy dla boiaŝni ŝmierći przez wŝzytek ŝywot podlegli byli niewoli. Bo nigdŝie ániolow nie przyimuiemy: ále plemię Abráhamowe przyimuiemy. *WujNT Hebr* 2/16.

*przyjmować do czego* (1): niech ŝkólŝtuie [*lege*: skolŝtuję] iáka ieŝt ŝłodkoŝć dobroći twoiey/ [...] gdy mię ták kácnio do pokuty przyimuiemy/ gdy mi grzechy odpuŝczáŝ/ gdy mi vtrácone dziedzictwo wracaŝ *Skarŝyw* 4.

*Zwrot*: »niewdzięcznĳe przyjmować« (1): wŝędŝie pan niewdzięcznĳe przyimuiemy óny: ktorzy ón/ y o iego dobrodŝieyŝtwa niedbáią *BialKat* 113v.

*W przen (1)* : Zem fyn niegodny/ fumnienie wyznawa/ Y łufznie/ gdy mnie twoy łąd/ ná śmierć wzdawa/ Lecż/ miłóšierdzie/ niegodne przyimuie/ Rátuy mą dułżę/ gdy w grzechách łtyłkuie. *GrabowSet Iv*.

**2. Gdy ktoś coś daje lub oferuje: brać dar; acceptare, accipere Vulg; suscipere JanStat (71)** : Kto chce w timto żywocie łpokoynie żyw być, bądź podobny temu ktory będącz wezwan na kołacija wżitko czo przeden położą mile przyimuie *BielŻyw 68; WujJud 259 [2 r.]; ZapKościer 1582/27*; Bo ia w tym piwie twoim rołkołży nie czuie: Zdrowie rad mam od ciebie/ kuflá nie przyimuie *KochPieś 20*; Wolno nam będzie *bona non litigiofa* przyjmowác/ y o nie czynić ná Séymie Práwem przyłftoynym. *SarnStat 91, 1101*.

*przyjmować od kogo (8)*: *RejJóz L4; [Nigryci]* Zadnych rzeczy łniednych áni trunkow nie przyimuia/ tákież y my od nich *BielKron 451v*; król dwa mieczá od Niemców przyimuie *KochProp 9; SarnStat 173. Cf Zwroty*.

*Zwroty*: »przyjmować dar, za dar, za podarek« [*w tym: z czego (1), od kogo (1)*] [*szyk zmienny*] (6:1:1): Iezus milé dzieciátko rękę podnołłátz/ vkażowalo lie przyjmowatz ijch [*królów*] dary *OpecŻyw 24v*; Nałzy záłię dárowáli ie [*mieszkańców wyspy Nowa Hiszpania*] łklenicámi/ źwierciádłki/ dzwonki/ ktore przyjmowáli zá wielkie dáry/ gdyż thego nigdy nie widáli *BielKron 441; GórnDworz Aa5, Aa5v; SkarŻyw 334; (marg)* Smok łrebrzny y złoty w podarku Witołdowi od Cełárzá. (–) Ale Witołd odpowiedział/ iż ia Smoká zá przyiacielłki y gołćinny podárek á nie zá vpominek towarzysłtwa z Cełárzem przyjmie *StrykKron 562; ReszPrz 19; GrabowSet H3v*.

»z podziękowaniem przyjmować« (1): NAd to rołkázuiemy/ żeby Stołowego álbo Kolędy Rektorowie kołćielni niewyćiągáli nápotym od łwych Párochianów poniewolnie. Ale coby który chćiał po dobréy woli prołżacému/ żeby dawał: A to co dáia/ z podziękowánim przyjmował. *SarnStat 191*.

»wdzięcznie, za wdzięczne przyjmować« [*w tym: od kogo (3)*] [*szyk zmienny*] (4:2): iż káždy rzemiełnik im co naforemniey vrobi/ iż mu też zá to y lepiej płáca y więcey dzyękuia/ á záwždy to nawdzyęcniey od niego przyjmia. *LubPs A5v; [Aleksander pisze do Dariusza:]* Połłateł piłę/ dáiać w ręce moie włzytek okrag łwiátá/ wyznawam to od ciebie przyjmowác zá wdzyęcne *BielKron 124*; A pátrż iáko y źwirzeta dobrodzieyłtwa ochotne wdzięcznie przyjmia. *RejZwierc 97, 98v; KochFr 99; SkarKaz 454b*.

**a. Dedykowany lub przedstawiony utwór literacki (w dedykacjach lub wypowiedziach adresowanych do czytelnika) (2)** : (*marg*) Do Ie<sup>80</sup> Miłó: Pána Piotrá Myłzkowłkiego z Mirowá [...] (–) Przyimuiełz pápir/ ná ktorym žyczłiwy Twe imię łławie/ y wiekom gotuię *GrabowSet Y2v*.

*Zwrot*: »z łaská [*od kogo*] przyjmować« (1): Iełłiżes tedy W.M. tákiey godnołći PANem będąc/ łáćinę moię bądź *oratorio* bądź *Poetico calamo elucubratam* [...] / z łáłką odemnie przyjmowác zwyłł: pewienem tego/ że y tey wiazáney [!] Połłczyzny moiey/ [...] oczymá przeniełć nie będąłelz raczył *RybGęłli A3*.

**b. Bóg od człowieka (też czyny traktowane jako dar, ofiarowane z intencją złożenia hołdu) (29)** :

*przyjmować od kogo* (13): Awożem ia Pánie miły Abel on sługá twoy miły. Ktoryćiem Ofiáry czynił Owczę y Bárány palił. Ktores odemnie przymował Y wniches się bárzo kochał. *MWilkHist* F4v; *KochFr* 70. Cf *Zwroty*.

*przyjmować z czego* [= *skąd*] (1): Nie będę więcey przymował z [!] domu twego wołow ani z trzody twoiey kozłow. *WróbŻołt* 49/9.

*przyjmować za co* [= *jako co*] (1): Y przecz że wždy my tak kładziemy tę nádzieię wtych obfitościách swych á dla nich podnołimy myśli swoie/ ktoremi sie żadny niewykupi od śmierci/ ktorých też bog nic nieprzymuie zá odkupienie zbáwienia káždego. *RejPs* 72v.

*Zwroty*: »przyjmować chwałę« [w tym: *od kogo* (3)] [szyk zmienny] (5): Gdy sie w łáńce á w rozkazaniu Pánńkim przełożeni státecznie záchowywác będą/ tedy y chwałę swá Pan od nich wdzyęcznie raczy przymowác. *LubPs* E4 marg; *RejAp* 176; *WujJudConf* 48; *CzechEp* 37; *WujNT* 576.

»dar przyjmować« [w tym: *od kogo* (1)] (2): Y zá grzechy žádných dárow nigdy nye przymuiesz *LubPs* Lv; *RejPos* 37.

»przyjmować w łaskę« (1): Iuż onę wiarę ich [patriarchów i proroków] wśzechmogący Pan/ przymował w łáskę swoię *RejPos* 117v.

»ofiárę przyjmować« [w tym: *od kogo* (4)] = *acceptare a. respicere sacrificium Vulg* [szyk zmienny] (13): iż Pan sęrcze wierne radźszy przymuie niż wymyślone ofiáry. *LubPs* Qv marg; *Leop Ps* 50/21, *Num* 16/15; s czego bądź Pan Bog pochwalon ná wieki od mego narodu/ że taką ofiárę od náiu raczy przymowác. *BielKron* 12v, 3, 77v; *OrzQuin* N3v; Iż daćibych ia thobie moy miły Pánie wiele wołow y báránów zá grzechy swoie/ ále ia wiem iż thy ofiáry żadney wdzyęcznie ni od kogo nie przymuiesz/ poki nie zbuduie w sęrcu swoim pokorney á vniżoney myśli swoiey. *RejPos* 328v, 47; *WujJud* 236 [2 r.]; ktorzy [Żydzi] mniemieli [...] / żeby [Bóg] žádných modlitew przymowác/ oprócz ich kościoła/ nigdzie indzie nie miał. *WujNT* 424; *SkarKaz* 454b.

»wdzięcznie przyjmować« [w tym: *od kogo* (6)] [szyk zmienny] (9): Toć są iałne a pocieszne słowa s. Pawła/ ołáńce bożej/ y o dobrych vczyńkach/ ktore pan bog przymuie od tych wdzięcznie ktorzy pierwei przez wiarę są vřprawiedliwieni przednim. *SeklWyzn* b4v; *Leop Ps* 50/21; ále Pan Bog wdzyęczniey ofiárę Abelowę przymował gdy sie lámá zázegála/ niż Káimowę co iá sam zapalał. *BielKron* 3, 77v; *RejPos* 29v, 37 [2 r.], 328v; Bo iż Pan Bog wdzięcznie od ludzi przymuie takie nabożeństwo/ nie z iedney się rzeczy domyślisz. *LatHar* 256.

**c. Człowiek od Boga** (12) : niech przymuie z dzięki/ Komu ściłłá/ co dofyć/ Bóg vdzielił ręká. *KochPieś* 37; *PudłFr* 47; Rządź smyłly/ by godnie dobrodźyęctwá twoie Przymuiać/ mnie sýnem godnym okazały *GrabowSet* C3.

*przyjmować czym* (2): *RejPosWstaw* [110<sup>2</sup>]; Káždemuć iest iego drogá miłość gotowa/ kto iá wiarą z sęrcá przymuie, á w niey zostawa. *ArtKanc* E15v.

*Zwroty*: »u siebie przyjmować« (1): dárował [Bóg] cye swym miłym á iedynym Synem [...] / ktory sie zá cię [...] dał vmorzyc/ áby cie vczyił stworzeniem świętym á błogośławionym. Iáko to vważác mařz/ á iáko ten wdzięczny vpominek v siebie przymowác mařz. *RejPos* 148.

»upominek, dar przyjmować« [*w tym: od kogo (1)*] (2:1): A wždy iákie fercá mamy/ á iáko lie o ten ták zacny dar [*tj. Syna Bożego*] á klenot ftáramy/ á iáko gi/ chocia gi nam dobrowolnie á dármo dawáią/ przyjmuiemy/ káždy to v liebie może vwáżyć. *RejPos* 146v, 148, 217v.

»wdzięcznie, z wdzięcznością przyjmować« (3:1): *Leop* \*A3v; A przeto vpominam wśzytkich w obec miłofnie/ áby káždy łobie od Páná BOgá dáná láfkę wdzięcznie przyymuiąc/ fwemu wezwániu czynił dofyć *LeovPrzep* E4v; *RejPos* [219] *marg*; *RejPosWstaw* 22v.

*Szereg*: »brać abo przyjmować« (1): A łufznieyby lie też záfię ná to káždy rozmyflić miał/ [...] ktoby tákie vpominki á tákie obietnice iego [*Pana*]/ brác ábo przyjmowác chciál od niego *RejPos* 217v.

**d. Zgadzać się na objęcie stanowiska lub urzędu (2) :**

*Zwroty*: »na się przyjmować« (1): *Civilibus officiis renunciare*, Nie chcieć ná fię fpraw pólpolitich przyjmowác. *Mącz* 254c.

»przyjmować urząd« (1): pozwalam y przyymuię tákowy vrząd w imię Páná Bogá wńzechmogącego. *BielKron* 330v.

**3. Gdy ktoś coś komuś wyrządza, poddaje go czemuś, gdy coś się z kimś dzieje: poddawać się, wykazywać gotowość; accipere Vulg, PolAnt; suscipere Vulg, Cn; ferre Mącz; acceptare, recipere Cn (60) :** Oto Ián tako fwięty ij niewinny/ [...] fmiertz przyymuię *OpecŻyw* 48v; áby rownie dobre y złe [!] rzeczy przyjmowáli fprawiedliwi *Leop Sap* 11/10, 18/9; *BielKron* 12v; *BudBib Ier* 32/33; *ReszList* 162; Ale żeś ná wżem ięft miłofierny Pan/ Káźń thę przyymuię którą od ciebie mam *ArtKanc* L12v; *GórnTroas* 67.

*przyjmować od kogo (26): RejJóz* C4; *KrowObr* 63v; Iż ięfliże dobrá bierzemy od Páná fwego/ y czemużbychmy też y złęgo nie mieli przyjmowác od niego? *RejPos* 264v, 85, 146v, 264v; *CzechRozm* 245v; A on [*brat*] iufz nie tylko vpominánie/ ále y bićie/ y rozgi mile od niego [*św. Anzelma*] przyjmowál *SkarŻyw* 333; *KochPij* Cv; [*ListyPol* III 1551/176]. *Cf Zwroty*.

*Z określeniem przysłówkowym wyrażającym aprobatę (40):* Nie ięft godzien nauki ten ktory karania á nauczania miłtrzewego nieprzyymuię cirpliwie. *BielŻyw* 169; *RejJóz* C4; *KrowObr* 63v; *Leop Hebr* 10/34; *Molliter ferre*, S pokorą przyjmowác. *Mącz* 229d; *Aczkolwiękci* [!] ięft dofyć ludzi/ kthorzyby was nietylko chćieli ále y mogli zábić/ ktorych fię wy niemaćie lękác/ ále owżem przelládowanie ich ftale prymowác [!] *LeovPrzep* b2; A chociaby też iáka przygodá nań [*na ufającego Panu*] przyfzłá zá wyftępek iego/ iufz z rádoćią wśzytko przyymuię od Páná fwoiego. *RejPos* 85, 264v; *KuczbKat* 35; A ięliby to byłá wola Boża/ áby cię teraz wźiál sftego niefpokoynęgo y złęgo fwiátá/ tedy nietylko fkromnie to y ćierpliwie przyjmowác/ ále lam siebie wśzytkiego małz z ochotą woley Bożey poddávác *KarnNap* Ev; *SkarJedn* 270; *SkarŻyw* 333; *NiemObr* 4; *KochPij* Cv. *Cf* »wdzięcznie przyjmować«.

*W połączeniach szeregowych (2):* Vpominamy też/ ięfli Bog ná kogo co fłkodliwego y fmutnego dopuści/ áby to wśzytko fkromnie/ od Páná Bogá przyjmowál/ ćierpiál/ y niefzemráł *KrowObr* 63v; Z iáką ochotą/ z iáką rádoćią/ mamy wśzytki fkutki pokory fwiętey/ y miłowác/ y przyymowác/ y żywotem náłzym wyrázác? *KuczbKat* 35.

*Zwroty:* »przyjmować sobie, k sobie« [w tym: od kogo (1)] [szyk zmienny] (1:1): Bo ńnadz y oniż [źle czyniący] ńie wten czas obaczą gdy będą przymować kłobie ńlufńną ząpląthę ńwoię *RejPs* 209, 54v.

»wdzięcznie, za wdzięczne, z wdzięcznością przyjmować« [w tym: od kogo (19)] = *accipere libenter* *PolAnt* [szyk zmienny] (30:1:1): a gdy złe y dobre od cyebie pana ńwego wdzyęcźnie przymowac ńędziemy [...] ńędzielz raczył oną wieczną radością obdarzyc nas *RejPs* 196v, 54v, 96v, Ff2v; Iozeph wdzięcznie więzenie przymuie *RejJóz* 13, 17v; kthore [trudności] yńch za dopwńczyenem bońkyem ydą. nyelza yedno ye od pana Boga wdzyecznye przymowacz. *LibLeg* 11/169v; *BielKom* C4v; iż nic leńpższego nie mąłz ná ńwiecie/ iedno to co nam Pan Bog okázowác raczy/ ábychmy tho z wdzyęcźnością przymuiąc iemu dzyęki czynili/ a wyznawáli śmieie S. dobroći iego. *LubPs* V v; *LubPs* E4 marg, aa2 marg; *KrowObr* 239v; *RejWiz* 62; Coć ńię kolwiek przygodźi wdzięcznie przymuy/ á cząfu odmiány vtrapienia twego miey ćierpliwość. *BibRadz Eccli* 2/4; *BielKron* 60; *RejAp* 18, 176; mamy ńie vczyć/ co ielst kielich Páńńki y iáko gi znośić mamy/ y iáka ielst zapłátá thych/ co go wdzyęcźnie á ćirpliwie przymuią od Pána ńwego *RejPos* 315, 57v, 75, 215v, 216, 264 (10); *CzechRozm* 245v; Choćiaż ńię bárzo przeciw mnie *X(iqdz) K(anonik)* ńierdźi/ y drapáním nákoniec páznoktámi odpowiada [= *grozi*]/ [...] ńkromnie to y ząwdzięczne od I.M. przymuiąc: [...] *CzechEp* \*3v; Przeto go [Pana] chwal zá dobre/ przykre przymuy wdzięcznie *GrabowSet* B2; *OrzJan* 43; *SkarKaz* 45a.

*Szereg:* »(i) przyjmować i (a) znośić (a. znaszać)« [szyk 2:2] (4): y iáko ma być káždemu ná wielką pociechę y ná wielkie wefele obrocon/ kto gi [kielich Pańńki] wdzyęcźnie y przymuie y znośi od Pána ńwego. *RejPos* 315, 336; Náońtátek y dzyatki á ludzye młodzi [...] niech to ńobie dobrze vważáią/ że im napirwey kárności á ćwiczenia potrzebá/ przethoż ie też ńkromnie znańzác á przymowác máią. *RejPosWstaw* 42; *CzechRozm* 245v.

*W przen* (1) :

*Zwrot:* »przyjmować z ręki [czyjej]« (1): Iż iellichmy dobre przymowáli z ręki Bożey/ złego czemubychmy też wdzięcznie przyiác nie mieli *RejPos* 46.

**a.** *O zwierzęciu jucznym: pozwalać włożyć na siebie* (1) :

*Zwrot:* »przyjmować na się« (1): gdi nań [wielbłąda] maią brzemia na kłáć/ thedy go trączyą wkolana, á on nakłoniwńzy ńie przymuie na ńię ciężkkości *FalZioł* IV 7a.

**4.** *Gdy ktoś przybywa dokądś: pozwalać komuś wejść do swego domu lub kraju (i często zatrzymać się tam na dłużej, zamieszkać); dopuszczać do swego towarzystwa lub grona; udzielać gościny; recipere* *HistAl*, *Vulg*, *Mącz*, *PolAnt*, *Modrz*, *Cn*; *accipere* *PolAnt*, *Vulg*, *Mącz*, *Cn*; *suscipere* *PolAnt*, *Vulg*, *JanStat*, *Cn*; *excipere* *PolAnt*, *Modrz*, *JanStat*, *Cn*; *assumere* *PolAnt*, *Vulg*; *capere*, *salutare* *PolAnt*; *reassumere* *JanStat*; *receptare* *Cn* (255) : ale licemiernicy ij mińtrzowie żydowńńczy ięli ńfemratz rzekątz: Iże oto ten [Jezus] grzeńńné przymuie ij ié ń nimi. *OpecŻyw* 60v, 49; *TarDuch* B4 [2 r.]; IPocras lekarz znamieniti [...] chciwońci á kochania bárzo nienawidział [...], gdyż ktore vcźnie przymował tim przykazował [...], aby rzeczy wńzech marnych poniechali *BielŻyw* 67; niekthorzy nas przyymowáli ńpokoyńie/ niektorzy przez boiowanie podbići *HistAl* D5; *MurzNT* 58v, 78v, *Ioann* 13/20; *KromRozm III* C2v [2 r.], D3v, H2, O2; Nie kochańz ńie w grzechu ćieńzyńz ńmutnego/ wńpomagańz y ząkładańz niedońężnego/ y przymuieńz vbogiego. *KrowObr* 150, 21; *Leop Ioann* 13/20;



*RejZwierz* 26; *BibRadz Rom* 14/1, *Ioann* 13/20; Przeto w Lendzie nie przyjmują iedno Niemce. *BielKron* 355, 383; Xenodochium, Gościnny szpital/ pielgrzymny dóm/ gdzie pielgrzymy przimują. *Mącz* 512b; *RejPos* 317v; Który przyymuie Proroká/ w imię proroká/ zapłatę proroká weźmie *BiałKat* 143v, 143v; *GrzegŚm* 36; *BudNT Act* 20/35, 28/30, *2.Cor* 7/1[2]; A wżák łam Pan Iezus dżiátki przyimował/ y vcznie łwe fukał iż ich do niego przypuľczć niechćieli? *CzechRozm* 258v, 258v; *SkarŻyw* 172, 442 [2 r.], 461; *StryjKron* 747; *CzechEp* 15, 58, 59; *GórnRozm* I; *GostGosp* 146; Iáko y ten ktory nieprzyacielá wiáry/ ábo Haeretyckiego ministra przyimuię/ sítáie łię też vczesnikiem niezbożności iego. *WujNT* 44, *przedm* 36, *Matth* 10/40, 41 [2 r.], s. 44, *Mar* 6/11 (27); áby żaden nieśmiał zbiegłego kmiećiá [...] przyjmować *SarnStat* 664.

*przyjmować do czego* [= *do grona*] (1): też nápiłáli [*w księgach*] [...] nieprzyimować żadnego do kościołá/ ktoryby niebył práwy krześciánin *BielKron* 214v.

*przyjmować do czego* [= *dokąd*] (18): Do miáftá nieprzyimowali [*Lakoni*] żadnego kthoryby rzeczy poľpolitey nie był pożyteczny. *BielKron* 272v; *GórnDworz* F2v; *StryjKron* 290; A to niepodobna żeby [*ksiądz kanonik*] cudzoziemcá przychodniá do łwey kánoniey przyjmował. *CzechEp* 59; *KochFr* 99. Cf »przyjmować do domu«, »przyjmować do gospody«.

*przyjmować ku czemu* (1): Ku przyiacielstwu j ku wierze blazna nie przyjmuy. *BielŻyw* 121.

*przymować na co* (1): Prześedwszy przed prawo nasze Miasteczka Kościerziny Sliachetny Pan Maciey Orłowski dzierzawca imienia w Rakownicy, tudziesz sľpoddanemi łwemi przymując ie na roliá pustá na imienie rzeczóné będomino, [...] łá się przed prawem názym zezwolili *ZapKościér* 1580/10v.

*przyjmować w co* (11): A łwego miłego oycza w łwoy pokoy pyzymuię [!] *RejFóz* Pv. Cf »przyjmować w dom«.

*przyjmować w czym* (1): Izbę w ktorey go przyjmować miał [*biskup Janusz posła tatarskiego*]/ kazał obwieľzác fieciámi *GórnDworz* P.

Z określeniem przysłówkowym wyrażającym życzliwość lub jej brak (21): *BierEz* G; Bo każde<sup>80</sup> mile przyjmował [*Franciszek Spiera*] *MurzHist* T2; Cefarz záfię łwoie poľły poľłá do Krolow/ ktorzy tákież imieniem Cefarłkim Krole z rádością przyjmowali *BielKron* 413v, 280v; Nie rádži [*Turcy*] s cudzych krain/ przyjmowali gości. *BielSat* G4; Wpuł drogi był gościniec/ w ktorym záwždy bráćia ná noc odpoczywáli/ máiąc tám życzliwego łobie goľpodarzá/ ktory ie ochotnie przyjmował/ y oľbłowie opátrowáł. *SkarŻyw* 183; *BielSen* 17; *WujNT* 233, *1.Petr* 4/9. Cf »łaskawie przyjmować«, »wdzięcznie przyjmować«.

*W połączeniu szeregowym* (1): A przeľto łtych łlow/ iuľż możeľz obátzyć/ iż nie to łá Biłkupi prawdziwi/ ktorzy w Infułach chodzą/ [...] Ale ktorzy [...] vbogie/ niemocene/ y łmutne przyjmują/ náwiedzáiá y ćielzá. *KrowObr* 130.

*W przeciwstawieniach*: »przyjmować ... wyganiać, wyrugować« (2): iáko kiedyby ktho Polaki wyganiał z ziemie/ á Czechy do niey przyjmował *GórnDworz* F2v; lepiej gościá nie przyjmować/ niżli przyiáwfy/ łromotnie go z domu wyrugować. *LatHar* [255].

*Zwroty*: »ze czćiá przyjmować« (1): wybiegłem przeciw Piotrowi/ ze czćiá go przymuiąc wdom moy *SkarŻyw* 436.

»przyjmować w dom, do domu« = *recipere in domum Vulg, Cn; hospitio suscipere PolAnt; hospitari, in hospitium recipere Calep; excipere hospitio, recipere tectis Cn* [szyk zmienny] (10:9): *BierEz G; OpecŻyw 62; KrowObr 62v; Abrahám* przyjmuie Anioły do domu íwego. *BibRadz Gen 18 arg; Niektorzy* też w gościnnych domach miełzkáią/ przyjmuiąc pielgrzyny do domow vbogie. *BielKron 260; RejPos 113; BudBib Eccli 29/30; iefli* kto przychodzi do was/ á tey náuki nie niešie: w dom go nie przyjmuyćie/ y nie pozdrawiayćie go. *SkarŻyw 59, 436, 593; CzechEp 117; Calep 490a; WujNT przedm 38, s. 233, 2.Ioann 10, Aaaaa4, Ccccc4v; SarnStat 304, 1219.*

»przyjmować do gospody (a. gospodki)« [szyk zmienny] (4): *HistRzym 116; kazáli* im [Prusowie św. *Wojciechowi i jego towarzyszom*] z ziemie wyniść: rofkázuiąc pod vtrátą gárdlá y máiętności/ áby ich nikt do gołpody nieprzyjmował. *SkarŻyw 356; obrał [św. Samson]* tę łobie iáłmużnę ná pomoc zbáwieniu fwe<sup>mv</sup>/ y wysługę v Bogá: áby pielgrzyny vbogie przyymował/ do gołpodki fwey *SkarŻyw 593; WujNT 233.*

»gościa, za gościa przyjmować« = *hospitem excipere JanStat, Cn; convivam excipere Modrz; hospitio recipere Vulg; hospitem recipere Cn* [szyk zmienny] (18:1): Goście rad przyymuy do domu *BierEz G; BielKron 280v; Mącz 214c; BielSat G4; ModrzBaz 15; żeby* Izráelczycy/ pámięćaiąc ná to/ iż też lámi tułaki y przychodniámi w cudzey źiemii byli/ goście y przychodnie przymowáli *CzechEp 59, 59 [2 r.]; ReszList 171; BielSen 17; LatHar [255]; A* nie zápominayćie przyjmowánia gości: ábowiem przez to podobáli fię niektorzy/ ánioły zá goście przyjmuiąc. *WujNT Hebr 13/2, 1.Tim 5/10, s. 777, 1.Petr 4/9, s. 831; SarnStat 308, 310 [2 r.].*

»łaskawie, na łaskę, w łaskę przyjmować« = *recipere in gratiam Modrz, Cn; amice recipere Calep (3:1:1): A* ieflibyście tylko bráćią wáłżę łáfkáwie przyjmowali [si salutaveritis]/ Coż więcey czynićie? *BibRadz Matth 5/47; z woýfka* precz wygnał [król *Matyjasz swych żołnierzy*]/ áż trzeciego dnia záfię ie ná łáfkę przyjmował *BielKron 394; Ná* wywołáne/ iefli chcą pokorę vcźnić/ vftáwiay wedle wyłtępku winę pieniężna [!]/ á potym w łáfkę przyjmuy. *ModrzBaz 126v; SkarŻyw 292; Calep 490a.*

»pod swą moc [ku czemu] przyjmować« = *przyjmować pod opiekę (1): á* ktorzy [młodzieńcy] fie iemu [Pitagorasowi] dowcipnieyfzy zdali, thy pod íwą moc ku nauce przyjmował *BielŻyw 29.*

»posła przyjmować« (5): a od moyego wielkyego ymyenya rołkazanye donyego [wojewody *wałaskiego*] wiłło. abi do zadnich ftron połlow nyeodprawyal. any połfilal. any zynich ftron połlow przyymował. *MetrKor 46/47, 46/47; BielKron 246, 434v; Parochus, Podeymownik* prziftaw ten zwłázczá którego vrząd yeft legati álbo pošły przimować *Mącz 280d.*

»przyjmować do siebie, k(u) sobie« [szyk zmienny] (7:3): *LibMal 1545/105; Ionátán* przyjmuie ku łobie Alexándrá. *BibRadz 1.Mach 10 arg; Philoxenus, Latine hospitalis, Gościnný/* ktorí rad obce ludzie do fiebie przyjmuie *Mącz 298a, 404a; y oni* Licemiernicy szemráli o tym ták mowiąc: Iż ten [Jezus] z grzełzniki pošpolituie/ á przyjmuie ie k łobie *RejPos 165v, 176, CzechEp 42; ZapKościar 1583/54; ReszList 171; Calep 101b.*

»przyjmować w towarzystwo« (1): Vdzięćnie cie przyjmuiemy/ w towarziftwo náłze *BielKom B2.*

»wdzięćnie przyjmować« = *cum benevolentia recipere Mącz; granter accipere Cn (9); BielKom B2; BielKron 246, 457v; Mącz 35d; á* ktorzy ie [anioły] wdzyęćnie przyjmowáli w domy íwoie/

iákie pociechy bráli/ wiele thego w hiftoriach znaydziefz. *RejPos* 113; iż fie cífnęli do niego [*Pana*] grzełznicy [...]/ á on ie wdzyęcznie przymował. *RejPos* 166v; *ReszList* 174; *WujNT* 271, 831.

*Szereg*: »przyjmować i (ani, abo) chować (a. przechowywać, a. zachowywać)« [*szyk* 3:2] (5): a yefly bi ktori starořtha bil ktoribi abo chował abo przymował zdraycze pana woyewodzyne tedi karacz takowe łrodze Raczi [*król*] *LibLeg* 10/121, 10/120v, 11/72; áby [*urzędnicy*] wřzyłtko hultáyftwo [...] od miałt ekskludowáli/ y potym przymować y przechowywać zákazáli. *SarnStat* 522, 1219.

*Przen* (38) :

*przyjmować na co* [= *dokąd*] (1): Oná [*ojczyzna*] rádeř fynowřką twoię obaczyła [...]. Rádeř/ ná ktorey řenat mądry nie łzwánkuie/ Onę/ y krol potężny ná pokoy przymuie. *SapEpit* B.

*W przeciwstawieniu*: »przyjmować ... wypychać« (1): SErce mi zbiegło [...] do Hányy: [...] Tom był zákazał/ by nie przymowała W dom tego zbiegá/ owřzem wypycháł. *KochFr* 5.

*Zwrot*: »przyjmować w dom« (1): *KochFr* 5 *cf* *W przeciwstawieniu*.

*Szereg*: »przymować i zamykać« (1): Epiglossis, sive Epiglottis, Latine, Ligula, nux gutturis, minor lingua, Yęziczek który dech przimuye y zámyka. *Mącz* 106c.

**a)** *O Bogu* (35) : Záprawdeř zapráwdeř wám powiedám/ że kto przymuie tego ktoregobych iá połłáł/ mnie przymuie/ A kto mnie przymuie/ przymuie tego ktory mnie połłáł. *MurzNT Ioann* 13/20, *Matth* 18/5; *KromRozm III* C2v, C3, D3v, H2; Ktokolwie/ iedno łtákich dziathek przymuie w imię moie/ then mnie przymuie. *Leop Mar* 9/36, *Matth* 18/5, *Mar* 9/36, *Ioann* 13/20 [3 r.]; *BibRadz Ioann* 13/20 [2 r.]; *GrzegŚm* 36; *BudNT Mar* 9/36 [2 r.]; *CzechEp* 58; *WujNT Matth* 10/40 [3 r.], 13/5, *Mar* 9/37[36] [3 r.], *Luc* 9/48 [3 r.], *Ioann* 13/20 [3 r.].

*Zwrot*: »do serca, w serce przyjmować« (1:1): *SkarŻyw* 82; w łercá cię teř przymuie/ gdy słowu twemu świętemu wierzymy. *ArtKanc* E6v.

**α.** *O Bogu wobec człowieka* (często: *duszę zmarłego*) (51) : ábowiem on [*Pan*] bárzo prágnąc náłzego zbáwienia/ nieodkláda nam grzechow odpufzczenia/ ále grzełznego iáko óciec miły przymuie *KuczbKat* 205; *BudNT Hebr* 12/6; *CzechRozm* 119; Chwalmy Páná Bogá ktory ták miłościwie grzełzące przymuie *SkarŻyw* 173, 440; Niechay [*Pan*] mię idącego w drogeř prowadzi/ błáďące<sup>g</sup> ná gořciniec náwodzi/ wracájącego fię przymuie *LatHar* 226; *WujNT Hebr* 12/6; Kogo Pan miłuie tego karze/ y chłółte dáie wřzelkiemu fynowi ktorego przymuie. *WysKaz* 28.

*przyjmować do kogo przez co* (1): Y iáko zá nas raz [*Jezus*] ofiárowawřzy wdzyęczną ofiáreř Bogu Oycu fwoiemu/ iuř liedzi ná práwicy iego/ przymuiać nas vřtháwicřnie do niego przez mocną wiáreř á náďzyeię náłzeř. *RejPos* 232v.

*przyjmować do czego* (3): *RejPos* 300; Ale tho [*nieprawość*] przedfię nic tym łzkodzić nie ma/ ktorych Bog do nowego przymierza przymuie *CzechRozm* 116. *Cf* »przyjmować do łaski«.

*przyjmować do czego* [= *dokąd*] (2): coř rozumiefz o wielkořci dworu álbo páłacu krolá tego [*tj. Boga*]/ przed ktorego drzwiámi z dáleká drząc á dziwuiąc fie będą łtali ci krolowie ziemřcy. Do ktorego dworu od poczátku fwiátá przymuie rozmáithych łthanow á narodow dworzány *RejAp* 184b. *Cf* »przyjmować do przybytkow«.

*przyjmować w co* (4): O Nałłodřzy panie Iezu kryřte [...]/ ien [...] Zeřlan ieřteř [...] łkhrufřzone łercze maiáczne w miłofierdzie przymuie *TarDuch* D3; *RejPs* 167v. *Cf* »przyjmować w łaskeř«.

W *połączeniach szeregowych* (2): á wábi [Pan]/ á przyjmuie/ á zgromadza do siebie ten nędzny narod obłądzony ludzki *RejPos* 166v; *CzechEp* 59.

W *przeciwstawieniach*: »przyjmować ... gardzić (a. wzgardzić) (2), odrzucać, poniżać« (4): który [Pan] pokorne przyymuie/ á złośniki poniża. *LubPs* ff2v *marg*; gdyż thu łyłyzyfz pocieszliwą nowinę o nim [Panu] s tey Ewanyeliey świętey/ iż on imi [grzesznikami] nie gárdzi/ á przyjmuie ie miłościwie k łoby. *RejPos* 167v, 300; *ArtKanc* A13.

W *porównaniu* (1): a ty tefz iako łaskawy ociec racz miłosciwie zgromadziwłfy nas w łpoleczney miłosci przymowac iako dzieci a fieroty twoie w święte miłofierdzie swoie. *RejPs* 167v.

*Zwroty*: »przyjmować duszę« [szyk zmienny] (2): A Pan moy duffę mą do łyebye przyymuie *LubPs* N6; nie przyjmuję duż tákich/ ktore krom mey woley zciálá wychodzą. *SkarŻyw* 196.

»gościa przyjmować« (1): iż Bog [...] rofkazanie dał/ [...] żeby Izraélczycy/ [...] goście y przychodnie przymowáli: przykrości im nie wyrządzáli gdy ie łam Bog przyjmuie/ miłuie/ żywnością y odzieniem opátruie/ y łwym ie miłować każe. *CzechEp* 59.

»przyjmować w łaskę, do łaski, łaskawie« [szyk zmienny] (16:1:2): racz zafie tefz miłosciwie przymowac właskę a wopiekę swoię nas fieroty swoie *RejPs* 63; y wierzim ze [...] odpułcza [Pan] grzechy nafze/ y przigimuie nas właskę swoię. *SeklKat* V, Q4, T4v, V, V4; A łnadziem był przjmułsonym Sprzirodzenia Bołwa łwego Przymowacz właské kazdego *RejKup* ee4; *MurzNT* 3v; *KromRozm II* m2v; *RejPos* 56, 106, 116v, 119, 120, 324; *BiałKat* 258v; To wiedz iż Pan Bog iftotnie/ przyjmuie grzełzne łáskáwie *ArtKanc* S4, A13; á iż choćiażye [Bóg] kogo przyjmuie do łálki swoiey/ przedsię iednák chce aby ćierpiał *WysKaz* 27.

»przyjmować do przybytkow« (1): A ktorzy vwierzyli temu powołaniu święthemu iego [Jezusa]/ iuż ie przyjmował do przybytkow łwoich *RejPos* 159.

»k(u) sobie, do siebie przyjmować« [szyk zmienny] (7:5): *RejPs* 47; *RejKup* Nv; On [Pan] nas do łiebye przyymuie *LubPs* M4; Ten Pan łam k łobyie przyymuie ćiche á vtrapione *LubPs* ff2v, N6; *RejAp* 155v; *RejPos* 60, 159v, 167v; Abowiem też on [Pan] záłię zobopolnie nas włzytki ktorzy weń wierzymy [...] ku łobie przyjmuie *RejPosWiecz*<sup>2</sup> 93; Naydzyefz iáko pobożne/ ludzye Bog miłuie/ Z dużą y też z ich ciáłem/ ku łobyie przyjmuie. *HistHel* [A2]v; *CzechRozm* 109.

»wdzięcznie przyjmować« (3): Gdzie máło niżej włlyżymy/ iáko Pan wdzięcznie do siebie przyjmuie miłą oblubienicę swoię *RejAp* 155v; *RejPos* 60, 238v.

**a. Witać u wejścia** (4): Przychodzą też iefzcze Compánije z łnfzych miałt Włófkich/ [...] przeciwko tym wychodzą záś Compánije Rzymłkie do ktorych należą y przyjmuią ich przed braną *ReszList* 162.

*przyjmować do czego* (1): Włławiam mężne Rycerłstwo łławney Sármaciey. Iák Krolá z wolą Bożą dla Cnoty obráli/ Y iák go do Kráková łwietno przyjmowáli. *StryjWjaz* A3.

*przyjmować za kogo* [= jako kogo] (1): ktorzy go [Chrystusa] z páłmámi zá krolá przyjmowáli *SkarKaz* 520a.

*Szereg*: »witać albo przyjmować« (1): Ktora to chęć taka iefłt w káżdym łwem rodzáiu/ iż kto łię pod moc iey podda/ ten muśi włzech wćciwości wyrządzania prágnąc: [...] muśi táki słow/ kiwania głowy ábo rąk/ y połtawy tych/ ktorzi go więc witaią álbo przyjmuią [a quibus excipiantur]/ pilnować *ModrzBaz* 56v.

**b.** *Pozwalać zostać członkiem zgromadzenia, zespołu, grupy społecznej; allegere, asciscere, ascribere, cooptare Cn (5) : Thych [dzieci bogatych ojców] Inadz nyema żaden náuczycyel przyjmowác GliczKsiqż M6v.*

*przyjmowác do czego (4): BielKron 213v, 232; SkarŻyw 184; y przetoż ná on czás áby fámilie były w łyzyku potężnieyŹe [...] tedy do Herbow ływych plebeios radzi przyjmowáli GórnRozm B2.*

*przyjmowác za kogo [= jako kogo] (1): Niegodzienes/ bráćie/ ná twoie pirwsze mieyŹce wŹtápíc/ prze grzech ktorys popełnił: ále ná przyczynę bráćiey/ przyimuię cię/ zá namnieyŹszego do zakonu SkarŻyw 184.*

**c.** *Przyłączać do państwa (3) : áby kto nie<sup>m</sup>nimiał áby to krol PolŹki z iákiey chćiwoŹci álbo pychy czynił Prufką ziemię łobie przywłáŹczác bez práwá/ iawna rzecz ieft/ iż on kroleŹtw álbo kŹięŹtwá/ kthore fie mu dobrowolnie w moc dawály/ niechćiał przyjmowác BielKron 231.*

*przyjmowác do czego (1): iákoż przyymuiemy/ przyŹpołobiamy y przyłęczamy KŹięŹtwá przerzeczoné do ziemié Woiewódtwá Krákwofkiégo SarnStat 1211.*

*W połączeniach szeregowych (2): oné [tj. obywateli ziemi bełskiej] w náŹe y potomków náŹyeh obronę KrólewŹką y Korony znowu wŹięliłmy/ wćielili/ przywłáŹczyli/ y ziednoczyli: y przez ninieyŹy Przywiléy záŹię przyymuiemy/ wćielamy/ przyłęczamy/ przywłáŹczamy SarnStat 1053, 1211.*

**II. Bez nadrzędneho elementu aprobaty (choć może on występować drugorzędnie) (444) :**

**1.** *Traktowác, uznawác za kogoŹ, coŹ, jakie(go)Ź; amplecti, ponere Mqcz [w tym: kogo, co (54), za kogo, za co, za jakie, za czyje (56)] (61) : Tać łama wiara/ kiedy doŹtatecznie wierzymy [...] wŹprawiedliwia nas przed panem bogiem/ to ieft/ iż pan bog złe á grzeŹŹne lvdzi/ za dobre przyjmwie SeklWyzn b3, b3v; SeklKat M; á czego łye krzełciyáńŹki człowyek dŹyerzeć ma/ áby wymyŹłow á dum ludzkich álbo czártowŹkich zabobonow y błędow zá łłowo BoŹe nye przyymowál. KromRozm II a2, n4, q3v; KromRozm III A4v [2 r.]; łkazni tey nieŹpráwiedliwey ktoráŹ vczynił zá práwną nieprzyimuię UstPraw C2; iż duch náŹ nápełniony mądroŹcią BoŹą przez Duchá Swiętego przyimuię KryŹtułá zá zbawicielá. BibRadz II 133b marg; od piŹáli [!] [luteranie] przez liŹty/ napirwey żáluiác fie ná łędzie nie Źpráwiedliwe duchowne/ iż co złe to zádobre przyimuią/ á co dobrze to gánią BielKron 213; Quod virtutis nomine amplectimur Co miáłto cnoty á zá cnotę przyimuyemy. Mqcz 303d, 116c; OrzQuin B4v; á łwoy naymnieyŹy pokaz łálki/ poŹtáwá ábo wzrokiem/ chcą [białogłowy] iżby zá náder drogi łkarb oni [Źłudzy, tj. wielbiciel] przyjmowáli. GórnDworz Dd3, G7v; Ale tego vczynku PowŹzechny Synod Źiodmy [...] niechwali: y tego liŹtu zá EpiphániuŹow nieprzyimuię WujJud 51; Przeto to było trzebá iáńniey okázác/ ábychmy wiedźieli/ zá iákie was przyjmowác mamy WujJud 165; ále Pan Bog ták hoyny ieft/ że y to cochmy byli czynić powinni zá zaŹługę przyimuię WujJud 234v, 27v, 102, 113, 234v marg, Ll8v, Nn, Nn5; WujJudConf 80v, 102; Y to teŹ ielcŹe niemniey rozumowi przeciwna/ łámo przykazánie BoŹe ná tablicach kámiennych ŹpiŹáne zá łłowo BoŹe ku chwále BoŹey naleŹące przyjmowác CzechRozm 100v, 12, 125, 191v; CzechEp \*3; ReszPrz 11, 69; Y iuŹ mię noclég potkáć vczćiwŹy nie może/ A ten žimny prog muŹę przyymowác zá łóŹe? KochPieŹ 29; ActReg 59; ále rzeczy té/ ktoré niewolnikóm/ od páná ludźi niewolniczych bywáiá dawáne/ nieprzyimuiemy my zá czeŹć OrzJan 44; WujNT 342; JanNKar A4v; ludźie w oyczyźnie ich znácznie*

vrodzoné/ y ná zacnych vrzędziéch w pánftwie tám tym będącé/ zá pozwoleniem wńzech ftanów y Połłów ziemłkich/ zá fzláchćice y obywatéle Korony téy przijmujemy. *SarnStat* 75; *PowodPr* 48.

*przyjmować od kogo* (3): *GroicPorz* v2v; Maledicti et contumeliae loco ponere aliquid Zá wirudną złość y potwarz co od kogo przymować *Mącz* 87d. Cf »przyjmować za wdzięczne«.

*przyjmować jako kogo* (1): Abowiem kto tákowego przijmuie/ iáko kápłaná y fługę Bożego ten fię sítawa vczesnikiem zaflug iego *WujNT* 44.

*przyjmować jak* (2): *OrzQuin* I2; nie wiem iáko to będą przijmować zwłafzczá ludzie młodzi/ ktorym fię zda wńzyfttko vmieć/ nie máiąc iefzcze doświádczenia żadnego áni Náuki. *BielSpr* 75v.

*W połączeniu szeregowym* (1): Ale też onę [*konfesję*] zá fwoię wedle fpolnego ziednoczenia z nimi pierwey vczynionego wyświádczamy/ przijmujemy/ j pod nię fię podpifuiemy wńzyfcy. *WujJudConf* 14.

*Zwrot*: »przyjmować za wdzięczne« [*w tym: od kogo* (1)] [*szyk zmienny*] (2): tak że téłz przebáczá [*Pan*] grzechy náłze [...] i przijmuie od nás za wdzięczne [!] i za dofkonałé zakonu wypełniénié/ połfuzeńftwo náłze [!] maluczkié *MurzNT* 3v; *Mącz* 419b.

*Szeregi*: »przyjmować a (i) poczytać« [*szyk 1:1*] (2): *Mącz* 407d; W tychże to kfięgách odpor gotowy naydziecie máło nie ná wńzyftkie Artykuły Confefsyey Aufzpurfkiey/ ktorá dżiś niektorzy báłwochwálce zá fzczyre fłowo Boże/ páłcem Bożym nápiłáne/ poczytáią y przijmúią *ReszPrz* 69.

»trzymać i przyjmować« (1): Bo rzecz niepodobna/ żeby kościoł [...] miał przez ták długi czas błędy y fáłsze niewiem ktorego tłumáczá trzymać y przijmować zá fzczeré fłowo Boże. *WujNT przedm* 9.

**a.** *Uznawać za kogoś bliskiego: członka rodziny, rodaka; adoptare Calep, Cn; arrogare Calep; assumere Cn* (8) : á iuż cie bierze [*Pan*] ná opiekę fwoię á pod fkrzydła fwoie/ á przijmuie cie zá włafnego brátá fwoiego *RejPos* 168; *Calep* 98a; Synowce przerzeczonégo świętýy pámiéći Królá Stephaná/ zá Indigeny téy R.P. przijmujemy *SarnStat* 1140.

*Zwroty*: »przymować za męża« = *pojmwować za męża* (1): á przetofz iego [*Grzegorza*] fobie przijmuię zá mężá. *HistRzym* 35v.

»za syna przyjmować« [*szyk zmienny*] (4): Tedy dla tei prawei wiary [...] też nas [*Pan*] za włafne Syny/ fwoie przijmvie *SeklWyzn* b3; *CzechRozm* 109; *ArtKanc* K12; Adopto, In filii locum adscisco, filium facio – Przymuie [!] za flijna, za fwedzeczie [!]. *Calep* 26b. [Cf też *znacz.* 16. »przyjmować w obronę« *KarnNap* C.]

**2.** *Odbierać, pobierać coś od kogoś (o działaniach o charakterze prawnym, handlowym itp.); recipere JanStat, Cn; acceptare, suscipere JanStat* [*w tym: co* (30)] (32) : Bo takowych zapifow duchowni przymovacz niemayá *ComCrac* 20v; *BibRadz Gen* 19 arg; Ten [*papież Bonifacjusz IX*] też napirwey wymyflil Annaty/ to iefł/ połowicę dochodow z beneficjum gdy ie [*tj. beneficjum*] kto przijmuie po vmárłym bifkupie *BielKron* 187v; Lecż fię tému [*rozkazaniu, by popalić w kościołach obrazy*] Konftántyn Papież ták mocno fprzećiwil/ ifz y liftow Cefarłkich przijmować nie kazał *SkarJedn* 196; *ZapKościér* 1580/15v, 1588/82v; Iábym rzekł/ iżby tákowego kwitowánia nie przijmował vrząd/ áżby dwie ofobie znáioime vrzędowi ftánęły przy tym/ ktoby miał kwitowác *GórnRozm* Lv; Kmiotek kędy przijmuie drugá rolą [...] z budowánim [...] ma go popráwowác/ á nie puftofzyc *GostGosp*

40; Włodarz pod łwoy klucz ma zboże z gumná przyymować *GostGosp* 46, 168; A od tákowéy łpráwy nie ma łąd álbo Gród przyymować rułzenia álbo áppelláciiey *SarnStat* 391; tedy do tych łcrutinia żadna łtroná [...] więcéy ich [*świadków*] nád to w wodzić nie ma: kórzny nie z kártek pińánych máią depozycię czynić/ ále z powieści ich/ łąd łwiádectwá ma przyymować. *SarnStat* 614, 194, 251, 402, 458, 554 (10).

*przyjmować do czego* [= *gdzie*] (4): Téz wltáwiono ieft: áby żaden Zupnik [...] nieśmiał żadného konia páńłkiego y łzlácheckiego do Zup przyymować *SarnStat* 372, 372 *marg*, 376. *Cf* *przyjmować do czego za jakie*.

*przyjmować do czego* [= *w jakim celu*] (1): Depositarius – Ten ktori do chowanjá przymuię. *Calep* 308a.

*przyjmować do czego* [= *gdzie*] *za jakie* (1): Ktemu zapifý/ obligácie/ wárunki/ ktore wżąd zá prawdziwe do kšíąg przyimuię/ łą łzczyre łszukánia. *PowodPr* 65.

*przyjmować od kogo* (5): *ComCrac* 18v; ták iż gdy tych łtolic Bifkupi od Rżymłkie<sup>80</sup> Pállius [...] wezmá/ y przysięgę wierności y połłuzieńłtwá wczjnią: áby też oni tenże Pállius łwoim podległym Bifkupom dáwác mogli: przyimuiąc od nich wyznánie zwyczáyne wedle Kanonow/ y łlubowánie połłuzieńłtwá kościołowi Rżymłkie<sup>mv</sup>. *SkarJedn* 261; ODniełli téż to do nas z niektórych žiem Połłowie/ iż niektóry ludźie ná wżędziéch bęđący/ niechćieli przyymować żadnych Reláciy od Woźnych *SarnStat* 576, 357. *Cf* *Zwrot*.

*przyjmować na co* [= *w jakim celu*] (1): Co [*tj. opłaty*] wżedy [!] té/ kórym łzácowánie náleży/ przy łzácunku ná expofitiá [*tj. na wydatki (miejskie)*] [...] przyymować máią *SarnStat* 970.

*W połączeniu szeregowym* (1): aby więczy trudnołci a przedłuzenia włprávie nieczynili [*prokuratorzy*] máyá bycz przyięgli iż rzeczy niełpráwiedłwey przymowacz ani iey radzicz ani łoldrovacz niemáyá od łtron. *ComCrac* 18v.

*Zwrot*: »przyjmować [*od kogo*] przysięgę« (1): tám [*na rynku*] od miełzcżán przyimował [*król Zygmunt*] przyięgę zá wierność y połłuzieńłtwo *BielKron* 405.

**3. Podejmować decyzję co do własnego działania; accipere, recipere** *Mącz*; *assumere, suscipere* *JanStat* [*w tym: co (41)*] (46) :

**a. Podejmować się, postanawiać, zobowiązywać się (czasem: za kogoś)** (21) : Nie ładz łie ná wielką rzecz rádniey przyymuy máłe/ Ná ktorých moželz przełtác gdy pocżiwe trwáłe. *BielKom* C2; V nas łofobne połty łą/ ktore álbo káplán ná Spowiedzi dla duchownego iego pożytku nákaże zá pokutę/ álbo ie kto łam dobrowolnie z nabożeńłtwá przyimuię. *WujJud* 191v, 193; *SarnStat* 1268.

*przyjmować od kogo* (1): á to cóś ty był powinien ćirpieć zá ten obowięzek łwoy/ ieflibýs mu był dołyc nie wczynił/ y iákies [!] był zakłády ná łię dał/ gdyś gi od Moizelzá ná mieyłcu Páńłkim przyimował/ to włzytko to łwięte plemię zá cię wćirpieć [...] raczyło. *RejPos* 179.

*przyjmować na co* (2): a dzisieyssego Iana Lesczynskiego zona [...] dobrowolnie przyimvye na vyano swoje y na wssythki oprawy swoye [...] then tho zaklad. *ZapWar* 1549 nr 2662, 1550 nr 2676.

*cum inf* (2): Ia N. wybrány ná papiełtwo/ włzechmogácemu Bogu kthorego kościoł zá pomocą iego rżędzić przyimuię. I błogofłáwionemu Piotrowi [...] łercem y włty wyznawam. *KrowObr* 41; *ZapKościer* 1582/27.

*W przeciwstawieniu:* »zaniechać ... przyjmować« (1): Zgubá też Páníftw wízelákich idzie ftąd/ [...] gdy kto powinności fwey zániechawfzy cudzą ná fię przymuie *Phil* S2.

*Zwrot:* »powinność przyjmować« (2): Chodźły [...] Bráctwá Kłiążąt/ Sláchćicow/ y Praełatow zacnych/ ktorzy ná fię dobrowolnie niektore powinności przymuią *ReszList* 158; *Phil* S2.

»przyjmować na swą pracą« (1): Abowiem pan bog przymuie czáfem ná fwą pracą fprawy iego [człowieka] á ku pierwfíemu ftanowi przywraca fńádnie żywot iego *RejPs* 62.

»na się przyjmować« = *in se suscipere JanStat* [szyk zmienny] (12): ábowiem ty [*Panie*] dziwnie ná fię przymuiefz opiekę ludu fwego *RejPs* 202; *KromRozm III* N8; Tákžec y infze Páweł S. przywodźi: kótrzy wielkie rzeczy ná się przymowáli *BiałKat* 26; *ZapKościar* 1582/24, 1590/50; Dyakon żony opulfzczáć nie ma pod pokrywką nabożeńftwá: áni też ma ná fię zábáwek świeckich przymowáć. *CzechEp* 229; *ReszList* 158; *ZawJeft* 39; *Phil* L, S2; *SarnStat* 215, 1268.

»przyjmować na się« = *gwarantować* (1): Ad me recipio, faciet, Przymuief to ná fię/ bo wiem że vczini. *Mącz* 36a.

*Szereg:* »obligować i przymować« (1): Tedy fzę tu do thego przerzeczony Criftofh Smogorzínki Tak obliguye, y dobrowolnye ná fzyę przimuye za pofwym [*lege: pozwem*] Pana wojewodzinym [...] w korego [!] kolwyek Sądu stanąncz *ZapKościar* 1582/27.

**b. Brać odpowiedzialność za cudze winy (5)** : Thefz kyedy baczmy ktorego czału przymuemy [*lege: przymujemy*] ten grzech [*tj. grzech pierworodny*] yako czału złączenya dułze ku czyalu *PatKaz I* 17; będyefz záfie fpał ná práwym boku/ przymuief złości domu Iudkíego czterdzyeści dni *BielKron* 96.

*Zwrot:* »na się przyjmować« [szyk zmienny] (3): *PatKaz I* 6; A ten to fwięty Pan dobrowolnie [...] ná fię przymuie wfzytko cóś ty ćirpieć miał. *RejPos* 106; *WujNT* 749.

**c. Podejmować, zaczynać (1)** : przeto ku wfzytkim ktorzy ku they potrzebie fie ziecháli/ rzecz fzyroką [...] vczynił [*Agamemnon*]: rozwodząc im fzyroką rzeczą/ iż fpráwiedliwie tę woynę przeciw Troiánom przymuią. *BielKron* 56v.

**d. Wybierać dla siebie jakiś stan, sposób postępowania (8)** : Z tych flow S. Páwłá wychodzi nam tákowa godność/ ktorą potrzebá myeć káždemu temu ktory ná kápłáníftwo páfowáć ma fie dáć wolą. Ktorey [*godności*] yefliby nye myał/ nyechay go nye tylko nye przymuye/ ále áni onym nyechayby nye zbyelił. *GliczKsiąż* O6; Przyfyęgá Nowego Miefzczániná gdy przymuie Miefykie Práwo. *GroicPorz* gv; *KrowObr* 133; że Márek ś. vczén Piotrá ś. Mnichom Chrześcíjánífkim w Egiptcie y w Alexándriey Regułę fpifał iáko fie fpráwowáć mieli/ gdzie bárzo wielka moc mężow y niewiaft ten żywot przymowáło. *WujJud* 144.

*Zwrot:* »na się przyjmować« (1): Kto tedy tákowy ná fię vrząd [*sędziogo*] przymuie/ ma fie w nim ták fpráwowáć/ iákoby y fumienie fwe czyfte Pánu Bogu záchował *Phil* L.

»urząd przyjmować« = *accipere condicionem Mącz* [szyk zmienny] (4): bo iefłtíze kto czci cieieftney niema, przez mądrość nad wiele innych czcion będzie, á wiele kroć vrzędy y fprawy taki przymuie. *BielŻyw* 171; *KrowObr* 124v; *Mącz* 63a.

**e. Zostawać wyznawcą określonej religii (8)** : bo oni [*luteranie*] thymi pilnemi náukámi wiele Kápłanow/ Studentuw y innych ludzi zwiedli [...]/ ktorzy z nawodu ich fnimi fektę przymuią. *BielKron* 219.



*Zwrot:* »wiarę przyjmować« [szyk zmienny] (7): *OrzRozm* M4v; czemuż dla iednego Artykułu zgodnego/ złą wiarę y błędy cudze przymuiecie? *WujJud* 216v; Aleśmy y pierwey powiedzieli/ że káždy wiarą [!] fwą przymuie y przynosi sobie/ álbo przywłazcza wiarę Kriřtułowę/ gdy słyży Ewángelią *WujJudConf* 244; *RejPosWstaw* [143<sup>2</sup>]v; j inne Słowieńkiego ięzyká wielkie Pánřtwá/ y fzerokie nácye/ wiarę Chrześcánřká przyjmować/ á z ciemności pogánřkiewy wychodzić/ ná iářność prawdy Ewánieliewy świętey poczęli. *SkarJedn* 224; *SkarŻyw* 30; *WujNT* 518.

*Szereg:* »przyjmować i trzymać« (1): Krowie też nářzy Polřcy [...] zořtáwili nam Práwá y Prywileie/ wedle ktorých káždy kácerz/ ktoriby przeciřwko řtárořytney wierze Kroleřtwá Polřkiego/ inákřzą wiarę przymował y trzymał/ y iá fódrował/ áby thákowy [...] ná wieczne czářy bezecnym człowiekiem był *OrzRozm* M4v.

f. *Zawierać lub wchodzić w prawne porozumienie dwustronne* (3) : *Fecialis*, *Pofeł* á *vrząd* który [...] przimierza s pokoyem žádał y przimował *Mqcz* 120c; *Abowiem* oni [Żydzi]/ ácz nořli ná sobie podobieńřtwo řwięte twoie/ ále tákiego řlubu á tákiego řpołku nigdi nie przymowali s tobą *RejPos* 252v.

*Szereg:* »wybierać i przyjmować« (1): z nimi/ to ieřt/ z Miřtrzem/ z bráćią y Zakonem iego [...] iedność [...] wybiéramy y przymuiemy [*elegimus, assumpsimus JanStat* 844] przez ninieřřzy *Lift*/ który ná wieki trwáć ma *SarnStat* 1068.

4. *Stawać się obiektem jakiegoř działania, stanu lub podmiotem uczucia bęďącego reakcją na działanie zewnęřrzne: otrzymywać, doznawać; accipere, suscipere PolAnt, Vulg [w tym: kogo, co (158)] (211)* : Ale ciáľa dobrej krwi á czyřtich wilkořci/ [...] nie łatwie przymuią poruřzenia: powietrza iadowitego *FalZioł* V 61v; bo niechczemy aby kto ynny miał te řkodę nieřcz iedno řen który pozyřki iey przymował. *ComCrac* 14; *BibRadz Eccli* 16/23, *Hebr* 12/28; A dla tego řwiátořciá ieřt [*chrzest*]/ iže ma znák zwięřzchni: przez kthóřy człowiek przymuie pożyřek duřny/ niewidomey łářki Bořey *BiałKat* 263v; *KuczbKat* 135; ále áby iá [*naukę Chrystusa*] ludzie lepiej pámięćáli/ rozmáitymi iá znáki/ figurámi/ y obrázami przed oczy ludzi prořtych przekłádano: áby nietylko řłucháiąc/ ále y ná mury Kořcielne pátrzáiąc/ rzeczřy zbáwienne przymowali. *WujJud* 49v, 244, 258v [2 r.], 261; Ciáło ziuřzone przymuie ból duży *GórnTroas* 14; *WujNT Hebr* 12/28.

*przyjmować od kogo* (4): *PatKaz I* 5v; Tego [*Parysa*] ty skarż mą reką, aby i kto iny Na potym wiedział, jako ludzi ma szanować, Od ktorých dobrořdzieřstwo zwykł kiedy przymować. *KochMon* 31. Cf *Zwroty*.

*przyjmować przez co czym* (1): A thák wieczny řywot s ciáľa y krwi Páná Kryřtułowey/ przez wiarę mocą Duchá s. przymuiemy. *RejPosWiecz<sup>2</sup>* 94v.

*przyjmować czym* (2): Co [*usprawiedliwienie, tj. zbawienie*] wiarą tylko á nie žádnym inřřzym wczřynkiem przymuiemy. *WujJudConf* 111. Cf *przyjmować przez co czym*.

*przyjmować w czym* (1): przedřię we wnářř ku řywotowi odnowieni bywamy/ kiedy řywot prawđřiwy w téy Ciáľa Pánřkiego řwiátořci przymuiemy. *KuczbKat* 165.

*W przeciwstawieniach:* »przyjmować ... dawać, wypáďdzać« (2): *Rozum* y ine dářy tymi nie řzářuie/ *Bog* z nářury to dáie [*człowiek*] gotowe przymuie. *BielKom* D7v; Przymuieřřli Krółu/ álbo téz y

ty Ziemiáninie Kápłaná/ przyymuiefz pokóy: wypadzafzli od siebie Kápłaná/ wypadzafz téz z niem półpołu pokóy *OrzQuin* G2v.

*Zwroty:*

»przyjmować błogosławieństwo« [*w tym: od kogo (1)*] [*szyk zmienny*] (2): Iáko ná on čás przodkowie náczy błogofławieńftwo doczelne przyimowáli/ thák my przez krew Páńfką wyczeńe byerzemy. *RejPos* 103v *marg*, 103v.

»pokłon [*od kogo*] przyjmować« (1): Obráł tedy Pan Bog mieśce iedno/ áby ná nim dla ludzi miefzkał/ y tám od nich pokłon przyimował *SkarKaz* 39a.

»sobie, k sobie, na się przyjmować« [*szyk zmienny*] (1:1:1): *SeklKat* Y; Według lubości ciála wfyłcy fie fprawuifą/ Tráćąc fwą niefmiertelność fmierć k fobie przyjmuyą *BielKom* F7; ále prawdziwie fprawiedliwymi fie sfstawamy przyimufąc ná się fprawiedliwość/ káždy fwoifę/ według miáry/ ktorą Duch Swięty vdziela káždemu *WujJud* 100v.

**a.** *Przystępować do sakramentu, przyjmować sakrament (też o podobnie traktowanym obrzezaniu) (185)* : [*chrześcijanie etiopscy*] Oftátniego pomázania/ to iefł/ Oleiá fwiętego nie przyimufą *BielKron* 462; *BialKat* 316; Będą tedy wczýć Pálterze/ iz Bierzmowanie álbo potwierdzenie/ tę rzecż z infzymi Sákrámenty fpołączną ma/ áby nową łáfkę dawáło/ iefliby iáka przekázá z ftrony onego człowieká który ie przyimue/ niebyłá. *KuczbKat* 155; *WujJud* 222; Przeto niedziw/ że iedni o nie [*świętości*] máło dbáifą/ á drudzy ie bez nabożeńftwá y bez dobrego rozmysłu przyimufą *KarnNap* A2v; *WujNT* 762.

*przyjmować od kogo (2): Cf* »krzest przyjmować«, »świętość przyjmować«.

*Z określeniem przysłówkowym wyrażającym aprobatę (1):* tedyć sie godzi [...] tylko thym Krztu wżycząc/ ktorzy go z dobrą wolą y z chufią przyimufą. *KuczbKat* 135.

*W połączeniu szeregowym (1):* To czynicie (to iefł poświęcaycie/ ofiárucyfie/ przyimucyfie/ ták iákom ia teraz wczynifł) ná pámiátkę moifę. *WujJud* 238v.

*Zwroty:* »krzest (a. sakrament krztu) przyjmować« [*w tym: od kogo (1)*] = *baptizari Vulg* [*szyk zmienny*] (13): Słuchayże iáko fynaczek [...] ftoi przed fтворzeniem á przed człowiekiem [*tj. Chrystus przed Janem Chrzczicielem*]/ przyimufąc krzeft od niego. *RejPos* 274v; Wfzyłcy kthórzy chrzeft przyimufą Chryftulá obłóćzą *BialKat* 261, 251, 265v, 316; wczýć y ludziem to opowiedáć potrzebá/ iáko sie fprawowác máifą cí/ ktorzy Krzeft przyimufą. *KuczbKat* 134, 135, 150; *ReszList* 147; iz krzeft S. oczýsčia grzechy/ y dáie łáfkę tym ktorzy gi przyimufą *WujNT* 313, *Act* 18/8, s. 762, 804.

»przyjmować obrzezanie« = *circumcisionem accipere PolAnt, Vulg* (4): *OpecŻyw* 66v; *BibRadz Ioann* 7/23; Ieflif człowiek przyimue obrzezanie w fzábát/ á przecię tym fię nie tárگا zakon Moyzełzow: ná mię fię gniewacie/ zem wfzytkiego człowieká vzdrowifł w fzábát? *WujNT Ioann* 7/23, s. 517.

»pokutę przyjmować« (2): *PatKaz III* 135v; fpowiedż máifą [*Portugalczycy*] y Pokutę przyimufą: Gdy fie tráfi ktoremu zgrzełzýć/ pádnie v nog Kápłáńfkich áby go rozgrzełzýł *BielKron* 462.

»świętość, sakrament przyjmować« [*w tym: sakrament albo świętość (1); od kogo (1)*] = *percipere sacramentum JanStat* [*szyk zmienny*] (5:4): *PatKaz III* 135, 138; Chrzeft nie zbáwia/ iedno wiárá chrzthu: ábowiem w świętościách przyimowánifiu potrzebna iefł wiárá ónego/ który świętość przyimue áby wwierzył obietnicóm/ kthóre przynależą do świętości *BialKat* 248v, 249;

Przyjmowałeś też będąc ná świecie Sákrámentá/ ábo Swiátości iego náswiętłze *KarnNap* E3, A3; Bez miłości nie godzi się przyjmować Sákrámentow. *WujNT* 21 *marg*; *SarnStat* 187.

**α.** *O komunii św.* (tu dodatkowy element znaczący II.7.) (152) : A kto łtaką wiarą nieprzygimuię/ ten niegodnie przygimuię *SeklKat* Y, X4, Y, Yv [3 r.]; á páńfką łwiátość táręacie/ kiedy proftym ludziom pod iedną ołobą oplátek tylko dáiecie/ á wierzyć im przedłię káżećie iż łpełná przygimuią. *KrowObr* 206v, 201, 201v, 204v [2 r.]; tedyć lepiej całą páńfką wieczęzą przyjmowác niż połowicę *BielKron* 211v; *RejPos* 142; ále przeciw ciáłu włáwnemu Páńskiemu zgrzełzy/ ón który niedołtoynie przygimuię *BialKat* 271, 271 [2 r.], 276 *marg*, 281, 353v; prozno łtoimy v ołtarzá/ niemáłz żadnego ktoby z námi łpołem przyjmowác chciáł. *WujJud* 225, 258v, 259; idz Synu/ á nieprzygimuię dziś Bółkich táiemnic. *SkarŻyw* 454; *ArtKanc* N7, N8; Day ták ięć twe ciáło/ bym/ przygimuiąc ciębie/ Z ciębie y w tobie żył *GrabowSet* O3v; *WujNT* 331; *SkarKaz* 243b.

*Zwroty*: »przyjmowác chleb (łwięty)« [szyk zmienny] (4): *BialKat* 271; *KuczbKat* 410; *WujJud* 261v; DAie co inłzego (Pan) znác [...] to ięť/ iż tym/ ktorzy przygimuią chleb łwięty/ oczy łię otwieráią. *LatHar* 194.

»(Pana) (Jezu) Kryst(us)a, Syna Bóžego przyjmowác« [szyk zmienny] (8:1): *PatKaz III* 137; *MurzHist* P4; *MurzNT* A4; Bo ktorzy z pobožności y naboženłtwá tey Swiátości pożywáią/ niętrzebá w tym wátpic [!]/ iż ták Syná Bóžego łámi w się przygimuią *KuczbKat* 180, 180; PANA Kriłtułá wierni pod ołobą chlebá włáwnie y cięlełnie máią y przygimuią. *WujJud* 171v *marg*, 259v, L17v; *WujJudConf* 260v.

»ciáło (Páńskie a. Bóže) (i krew) przyjmowác« [w tym: czym (2), czym [= z jakim nastawieniem] (1), od kogo (1)] [szyk zmienny] (51): *PatKaz III* 137; pod obiema ołobami [kościół chrześcijański] przyjmowál/ y przyjmwie ciáło y krew bóžą. *SeklWyzn* Ev, a3; *SeklKat* X4v, Yv, Y3, Y3v; ále ciáło duchowne dułzą przygimuię/ á nie gębą. *OrzList* b2v; Też włtáwił [papież Zeferynus] áby ludzye Krześciańcy na káždą wielkánoc przyjmowáli ciáło Páńskie y krew/ łpowiadawłzy łie. *BielKron* 150v; teź powiadáią/ iż dziećię w żywoćie ięť wczęłnikiem przyjmowánia ciáłá Páńskiego/ gdy ie máć iego przygimuię. *BielKron* 462, 185v, 189, 211v; *RejPos* 142; *RejPosWiecz*<sup>3</sup> 97, 97v; *BialKat* 271, 278v [2 r.], 326; tedy trzebá Chrześćijány częłto vpominác/ że włzyłcy łą powinni Ciáło B. przyjmowác. *KuczbKat* 185, 170, 180, 185 [2 r.], 300; Kto prawdziwe Ciáło p. Chriłtułowe przigimuię/ te<sup>n</sup> go cięlełnie pożywa. *WujJud* 171v *marg*, 171v, 219v, 225v, 253v, 255v (15); *WujJudConf* 171v; Nie tylo wiarą y miłością/ ciáło Chryłtułowe/ ále rzeczą łamą przygimuię. *SkarŻyw* 91 *marg*; *ArtKanc* N8; *LatHar* 203; Ciáłá náłze (mowi) przygimuiąc Ciáło Páńskie w Sákrámenćie/ iuź nie łą łkázitelne/ ále máiąće náđzieię zmartwychwłtánia. *WujNT* 331, 607 [3 r.], Yyyyyv.

»pod dwiema (a. obiema) osobami (osoboma), pod jedną osobą przyjmowác« [szyk zmienny] (25:9): *SeklKat* a3; *SeklWyzn* Ev [3 r.]; *KromRozm I* G3; Ięłli tylko káplani máią rołkazánie y náukę od Páná kryłtułá/ áby pod dwiema ołobomá przyjmowáli/ wkałz gdzie ludzie prołci máią inłze rołkazánie y náukę od kryłtułá/ áby przyjmowáli pod iedną ołobą? *KrowObr* 200v, 186, 200v [3 r.], 201 [3 r.], 204 [2 r.], 204v [5 r.] (24); *BielKron* 189, 211v; *RejAp* 93; Przeto iáko ná niektorych miełscách dáwno przedty<sup>m</sup> pod obiema ołobámá przyjmowáno/ ták potym zezwoleniem y dekretem pólpolitym włzyłcy ná iedney ołobie przełstawáli. *WujJud* 179, 247v.

»sobie, do siebie, w się przyjmować« (1) [szyk zmienny] (1:1:1): *SeklKat* Yv; I mięszkã [Jezus *Chrystus*] w nás gdy go wiarã do siebie przyjmujemy *MurzNT* A4.

»świętość, sakrament przyjmować« [w tym: czym (= z jakim nastawieniem) (1)] [szyk zmienny] (13:9): *KromRozm I* F2v; *KrowObr* 200, 201; *RejPosWiecz<sup>2</sup>* 95 [2 r.]; A niegodzi się náiadłzy álbo nápiwłzy sie/ tey Świętości íprawować álbo iã teź przymować *KuczbKat* 160; Gdyż thedy Ciãło Pánã Chriftulowe dawa pokarm żywotã wiecznego tym/ ktorzy Sákrãment iego czyfto y świętobliwie przymuiã *KuczbKat* 165; Poniewãz vltãwicznie grzelzyłz/ vltãwicznie the Świętość przymuy *KuczbKat* 185, 110, 155, 180 [2 r.], 185, 300; Ktoby mowił/ że fie nie godzi kãpłanowi/ ktory ma Mfzã tego Sákrãmentu od siebie fãnego przymować/ ten przeklętym niech bẽdzie. *WujJud* 264v, 264v; *WujJudConf* 175v; *Oczko* 23v; *PaprUp* D2; *LatHar* 203; *WujNT* 604, Bbbbbbb4.

»w usta, usta przyjmować« (2:1): Ci wlyfcy iãko nie mielzkãiã w Pãnu Kryftulie/ [...] tãk teź nigdy niepożywãiã ani ciãłã Pánã Kryftulowego/ ani piãã krwie iego/ chociaby thez y fwiãtość vfty przymowãli. *RejPosWiecz<sup>2</sup>* 95; tãk go [Jezusa] y ci wlyfcy obrazãiã/ ktorzy naświętłzego iego ciãłã nieczyftemi rãkãmi fie dotykãiã/ álbo w plugãwe vltã fwoie przymuiã. *WujJud* 259v; *WujNT* 607.

*Szeregi*: »brać i przyjmować« (1): A tãk gdy bierzemy y przyjmujemy Sákrãment Pãñki/ bierzemy prawdziwe Ciãło iego zã nas wydãne/ y Krew wylãnã dla grzechow nãlzych. *WujJudConf* 175v. [Cf teźznacz. **I.1.c.**]

»dawać a(1)bo przyjmować« (2): *KromRozm I* F2v; Ci łamiã kości w tym Bãrãнку/ ktorzy [...] fwiãtości y poftãnowienia iego [Pana] łamiã/ pod iednã olobã dawãiã álbo przymuiã. *KrowObr* 186.

*W przen* (5) :

*Zwroty*: »pokarm przymować« (1): Stãnie zawlytky Doctory. Ten pokarm czo y przymues *RejKup* m6.

»w dom (a. przybytek) serca, do serca, sercem przyjmować« [szyk zmienny] (2:1:1): Iãko małz przymować Pánã fwego w przybytek fercã prawego. *RejPos* 87 marg; Vcieczze fie ku fwiãtemu pożywãniu iego [Pana] [...] / á przymuy go przez mocnã wiãrã fwoiã do fercã fwoiego *RejPos* 158v; *BialKat* 331; *WujNT* 274.

*Przen* (2) : ále przeciãw ciãłu wãłfnemu Pãñskiemu zgrzelzy/ ón ktory niedoŃtoynie przymuie: gdy thego nie rozłãdza w ónym przymowãniu/ y nie vwaãa v siebie co przymuie/ przeto fãd wieczny przymuie. *BialKat* 271.

*Zwrot*: »sobie przyjmować« (1): Abowiem fãm Pan ná to frogã fentenciã vczynił: Iz ktoby to przymowãł niegodnie/ [...] tedyby fãd á pomłtã fobie przymowãł. *RejPos* 142.

5. *Stawać się jakimś, zmieniać się w kogoś, coś; recipere HistAl* [co] (5) : *HistAl* K3; A gdyż [!] poznał ná żyłãch że przyrodzenie [umierãjãcej żony] moc przymuie/ vczynił iey kichawkã *HistRzym* 17; A gdzie fie co pfluie/ tãm fie nãturã ná gorłze mieni/ y wãdã iãkã przymuie *SkarJedn* 248.

*Zwroty*: »przyjmować naturę [jakã]« (1): bo znyey [Maryi] duchem fzwytãthym myãlo bycz íprãuyono czyãlo criftuloue bo ludzye ynłzy yłz fyã rodzã w grzechu przymuyã naturã fkazonã *PatKaz III* 110v.

[»przyjmować postãć [czyjã]«: Sed semetipsum exinanivit alie fłãm fzebie vnřyyl formãm servi accipiens przymvyvc polthacz flugy *TomZbrudzPeryk Philipp* 2/7.]

**a. O wcieleniu Chrystusa (1) :**

*Zwrot:* »człowieczeństwo przyjmować« (1): y rzekłby [kacierz]/ Iż Kryftus człowyczeństwo przyymuyąc/ bołtwa pozbył *KromRozm II r2v*.

**6. Zatrudniać, najmować do pracy lub służby wojskowej, lub powierzać jakąś funkcję; cogere Calag, Calep; conscribere Calag, Cn; colligere, scribere Mącz; assumere Calag; suscipere JanStat; ascribere, conciliare, referre Cn [kogo] (27) :** Vítawiłá [królowa angielska Maria] tákie práwá kościelne/ [...] żadnego kápłaná/ áni miłtrzá łzkolnego nieprzyimowác/ kteryby był podeyrzány w Luterfkiey náuce *BielKron 238v; Mącz 173b, 187d; y kte<sup>mv</sup> y te<sup>so</sup> nieprzyimuie [kościół boży]/ ktery máiąc pierwřzą żonę/ służj znią małżeńřtwa: áłe [!] tjłko te<sup>so</sup>/ ktery fię ábo od pierwřzey (żjwey) powściąga/ ábo we wdowřtwie mieřzká *SkarŻyw 456; ActReg 103; Poruczniki y Towárzyřze [...]* żeby przyjmowáli [rotmistrze]/ łami obecnie mieřzkáiąc przy Rotách łwych. *SarnStat 434*.*

*przyjmować na co (3): BielSpr 70; Po przyřćiu Chryřtuřowym/ nieprzyimuie záprawdę świętá náuká kościelna (ná kápłáńřtwo) tych ktorzy po vmárłey żenie drugá bierzą *SkarŻyw 456. Cf »na służbę przyjmować«.**

*przyjmować w co (1):* Siłá yeřt tákich mámek/ ktore łą y nyerządne y opiłe/ kthorych trzebá fię łtrzedz áby ich rodzicy w karmyenye nye przyimowáli. *GliczKsiąż D5v*.

*przyjmować za kogo (1):* Rotmiřtrze máią bydź w tym opátrzni/ áby nikogo zá towárzyřz nie przyimowáli [*JanStat 334: áby żadnego nie przyimowáli ku łłużbie*]/ ieno nawięcéy ná ořm koni *SarnStat 428*.

*Zwroty:* »między się, sobie przyjmować« = *inter se suscipere JanStat (2:1):* GDyż to ieřt Státuty przodków náłzych opátrzone/ áby ludzie narodu prořtęgo do głównych Kościółów dawáni nie byli/ [...] rořkażemy Kápitułám/ áby ich [*ludzi prostego stanu*] między fię nád opiłány poczet nieprzyimowáli. *SarnStat 180 [idem 197]; vřtáwiamy/ [...]* żeby nie śmiał Zyd Krzeřćianiná *vtriusque fexus záłługi [lege: za łługi] łobie przyjmowác. SarnStat 268, 197.*

»służebne (ludzi), łługi, k służbie, na służbę, za łługi przyjmować« [*w tym: łługi na służbę (1)*] = *colligere a. scribere exercitum Mącz [szyk zmienny] (7:1:1:1:1): [w ten dzień]* łług nie przyimuy na łłużbę *FalZioł V 52v; Widzyąc náłzy Tátárłkie pořmiechy/ [...]* poczęłi łłużebnych więcey przyimowác/ á chowác ná Podolu *BielKron 416v, 224, 415v; Mącz 187c, 374b [2 r.];* Wczym mi fię trzebá dobrze z rozumem zráchowác/ Bobym niechćiał dworaká k tey łłużbie [*żołnierskiej*] przyimowác *WyprPl A2v; y [gdyby]* potrzebá było ludzie łłużebné przyjmowác/ niemamy tego czynić przezproponowánia [!] ná léymiki *SarnStat 434, 268.*

»żołnierza przyjmować« = *delectum militum instituere Mącz, Cn; cogere copias Calag, Calep; conscribere exercitum a. milites Calag, Cn; assumere legiones Calag; copiarı Calep (5): Mącz 413c; Calag 317a; Ktemu gdyřz teř Zołnierzow zadnych przyimowác nie mozemy bez wiadomosci radKoronnych oboiga narodu. tedy iasniey to eluciduiąc tak postanawiamy, ze [...]* *ActReg 43, 43; Calep 258a.*

**7. Spożywać [co] (17) :**

*Zwroty:* »przyjmować pokarm« = *jeść (1):* Zgodnie [...] co dzień trwáiąc w kościelie/ á łamiąc po domiech chleb/ [*diakoni*] przyimowáli pokarm z rádořćią. *WujNT 419.*

»trunk przyjmować« = *pić* (11): Trunku ku odmiękczeniu brzucha nieprzyjmuy *FalZioł* V 45v; trunk przyjmuy/ zimnych pokarmow pożyway/ piołynek piy. *FalZioł* V 47; Kto pierwszego dnia mieliącza gdyż naftawa Sirpień krew pułzcza/ albo będzie ranion/ albo trunk przyjmuie/ ten wnet/ albo nazaiutrz vmrze. *FalZioł* V 47v; Gdy trunki przyjmuiefz/ tedy krwie nie pułzczy/ ani małżeńskiego vczynku czyn. *FalZioł* V 59v, V 45v, 46v, 47v, 48, 48v [2 r.], 49.

**a.** *O lekarstwach* (5) : też y młodym ludziom czału zimnego ty lektwarze z drijakwią y z złotem zmiefzane radzę przyjmować rano *FalZioł* V 63, V 71v.

*Zwrot*: »lekarstwo przyjmować« (3): *PatKaz III* 135v; Ten napoy [tj. *truciznę*] iemu [*Sokratesowi*] przyniefli, ale on nic niedbał iakoby nazdrowfze lekarstwo przyjmował *BielŻyw* 55; *RejKup* q3v.

**8.** *Wchłaniać, brać w siebie, wpuszczać do swego wnętrza* [w tym: *co* (18)] (22) : *BibRadz* I 63c; tak też the wfy/ kthore przywykły melodye/ lepiej ią znaią/ z wiefłzą roskofzą (ią) przyjmuią *Górndworz* K2v; á ci/ ktorich wentrikuł [tj. *żołądek*] dobrze wypurgowany chćiwie wodę przymuie/ y wnet ią ná dół prowadzi/ nic niemiéřziąc niech lámę [wodę] piją *Oczko* 20v; *co* [*zdrowie*] narychléy okaże zołądek/ iefli dobrze trawi/ [...] iefli chćiwie y śmączno pokarm przyymuie *Oczko* 25, 20 [2 r.].

*przyjmować od czego* (1): Iakie muśi bydź żałoŃne weřtchnienie Snadź y tey rzeki/ kiedy iey řtrumienie Będą przyymować/ od śmutney Rudawy/ Krwie chrzeřćiańŃkiej/ miedzy fię/ bieg krwawy. *GrochKal* 13.

*W przeciwstawieniu*: »wypuszczać ... przyjmować« (1): ZIemiá iefth [...] w iednořtháyney dálekořci od niebá ze wřzytkich řtron Bořką řprawá pořtanowioná/ áby iednákie wilkořci ku płodzeniu defřczow z fiebie wypuřczáá/ á przyjmowáá mokrořci. *BielKron* 263.

*Zwrot*: »na się, w się przyjmować« (1:1): Druga przyczyna [*dlaczego mózg jest biały, jest ta*] aby on mogł w fię przjac [!] podobę kařdej baruey iako weřna biała wřzelką baruę na fię przyjmuie *GlabGad* B4; O Boże moy/ iáko wiele krwie Ablow niewinnych žiemia tá w fię przyięłá y przyjmuie *SkarKazSej* 704a.

*Przen* (4) : *BibRadz Mar* 4/15; Bootes przez pól prawie pod žemie wřępuie/ Bo go ze cztérmi znáki Ocean przyymuie [tj. *gwiazdozbiór Bootesa skrywa się za horyzontem*] *KochPhaen* 20.

*przyjmować w co* (2): A cić zafię řą ktorzy w dobrá žemie nafienie przyjmuią [*hi sunt in terram pulchram seminati*]/ kthorzy řłuchaią řłowo/ y przyjmuią/ y przynofzą owoc *BibRadz Mar* 4/20; Do reye potym žagiel przyřprawiono/ Ktory w płoćienne wiátr przyjmuie řono. *KlonFlis* E4v.

**a.** *Dawać odcisnąć na swojej powierzchni; przen* (8) :

*przyjmować na co* (3): *BudNT przedm* a3v; Táme Duch řwięty opowiada/ iáko tá Beřtia dwurogáta miałá cechowác álbo piątnowác nářładowce álbo pochlebniiki řwoie [...]. A ci ktorzyby tego piątná przyjmowác nie chcieli/ iáko ie miałá wyláczác s pořpolitowánia řwoiego *RejAp* BB4; Są to tedy znáki ábo pieczęci/ nie tylko tego terážnieřzego y docześnego pożywania ciáłá y krwie Pána Kryřtuřowey/ to iefť gdy oto ty pieczęci [!]/ przyjmuiemy/ ále wiecznego y wřtáwicznego [...] czału *RejPosWiecz*<sup>2</sup> 94v.

*przyjmować na czym* (5): Coř to zá známię ci nędzni ludzie przyjmowáli ná czołach álbo ná rękach řwoich? *RejAp* 115v; tak ná wtorym odrodzeniu (to iefť ná krzćie) ktokolwiek Duchá ř. dořtaie/

bywa od niego nápiątnowan y náznáczon/ á wyobrażenie Stworzycielá fwego ná dułzy przyimuie. *WujJud* 166, 167 [2 r.], *Mm4v*.

**9. Mieć wzgląd i zwykle: wyróżniać z tego powodu; accipere Vulg (4) :**

*przyjmować kogo (3)*: Dokądże będyecie ładzić łwiát w łwey złości Przyimuiąc perłony pełne okrutności. *LubPs* S5; Ktory przyimuie á poznawa twarz ná ładzie [*Qui cognoscit in iudicio faciem*]/ niedobrze czyni/ bo tákowy y zá kęs chlebá/ opułłcza prawdę. *Leop Prov* 28/21, *Eccli* 42/1.

*Przen [na co] (1)* : Co iż cnotá ná vbyory á yedwabne bárwy nigdy nye przyimuye *GliczKsiąż* E7v.

**10. Przeliczać [co po ile] (1) :** a mi kóldj poštaw mami przymowacz po trzidzyełczy y po trzi łothich *LibLeg* 10/97.

**11. Używać [co] (3) :** á w poštáwie zwierzchniey byli [*aniołowie*] mężámi/ ktorzy prawdziwie iedli y pili/ y inłze potrzeby człowiecze przyimowáli. *CzechEp* 213; Bo kto ie y pije/ tedyć to pewna iáko mowi *X(iądz) K(anonik)* iż teź y inłze człowiecze potrzeby przyimuie. *CzechEp* 214, 214.

**12. Dopuszczać, z przeczeniem: wykluczać [co] (1) :** Lecź tego przewrotnego wykłádu [...] nie przyimuie text/ to iest słowá Ewánieliey *CzechEp* 244.

**13. Zawierać, mieścić w sobie (1) :**

*Zwrot*: »k sobie [co] przyjmować« (1): Iełth [*księżyc*] zimnego y wilkiego przyrodzenia, włzytkich planet przyrodzenie k łobie przyimuie, a tu na ten łwiat łwą moczą łzafuje a zpұлczá. *FalZioł* V 51v.

**14. O koniu: Nie ociągając się zaczynać ciągnąć wóz, ruszać z wozem (1) :** Z niemocnymi końmi nie ieźdź głęboło do wody/ tylko do brzuchá iżby ołtydnął około brzuchá/ á thákby nie mógł poymować y ołłábialby bárzo/ ácz im tho bywa bárzo lubo w gorące dni/ ále przeto nie przymuią: ále s łłutyymi końmi brodź głęboło. *SienLek* 187v.

**15. Przejmować, przyswajać sobie (1) :**

*Zwrot*: »do siebie [co] przyjmować« (1): Ale tákowe máią być [*zwyczaj*]/ ktoreby częścią z dobrego rozłádku y baczenia łámy się w nas rodziły/ á częścią teź tákie/ ktorebyłmy w ludzioch cnotliwych/ łtátecznych á powážnych obaczywłzy/ náśłádownáli [!] ich/ á do siebie ie przyimowáli. *ModrzBaz* 5v.

**16. W zwrotach (11) :**

»przyjmować bydło« = *odczuwać pociąg płciowy (o krowach) (1)*: *Catulicio*, *Gżenie*. Ita rustici vocant naturam semina accipere gestientium. *Catulicio vaccarum*, *Bydlenie krów*/ To yełt/ Gdy bierzą/ áłbo przyimuią bydło/ yáko połpolicie bywa mówiono. *Mącz* 41c.

»nazwisko przyjmować« = *nazywać siebie (1)*: Przetoź to nazwiłko [*tj. chrześcijanin*] mocnie trzymać mamy: á Nowokrczeńłkiego nowo zmyłłonego nie przyimowác. *WujNT* 445.

»przyjmować [kogo] w obronę, na obronę« = *zapewniać opiekę, obronę (4:1)*: A tenzeć teź to pan opieka łie włłemi niebełłpiecznie pielgrzymuiącemi wdowę y łierotkę vdřęzoną przyimuie w obronę łwoię *RejPs* 215v; *LubPs* ff2 *marg*; Wyłzedł tedy iny Dekret od Senatu [...] / młze obrázy áby były w Kołściele [...] / áby teź w pokoju byli/ nierpzymawiáiąc [!] ieden drugiemu/ áni ieden drugiego poddanych przyjmowác ná łwoię wiare y obronę *BielKron* [206]; *KarnNap* B2.

~ »sobie przyjmować [za kogo] w obronę« (1): bywa [*ochrzczone dziecię*] z Pánem Bogiem poiednano/ y łobie ie przyimuie Pan zá łyná/ w łáłkę y w obronę łwoię. *KarnNap* C. ~

»[kogo] przyjmować w opiekę, na opiekę« = *zapewniać, dawać komuś opiekę; recipere in custodiam a. fidem a. in tutelam Cn (2:1)*: Owłfemci by to wam więcey przytłało byćcie sie wedle rozumu ípráwowáli ábyćcie vbogie vpádłe á ofieroćiałe ludzi przyimowáli wopieki swoie *RejPs* 123, 197v.

~ »przyjmować na opiekę sobie« (1): (*nagł*) Iudas na garło y na dziećci brata wyręczył (-) Iuż go ia panie przymuie na opiekę sobie *RejJóz* N7v. ~

»rozdzielanie przyjmować« = *o liczbie: być podzielną (1)*: Ta napierwża liczba [*tj. dwa*] rozdzielanie przymuie/ gdyż ze dwu rzeczy lubo częłci sie zkláda/ tak dobrich iako y złych albo z iedney złey z drugiey dobrej. *KłosAlg* A2.

\*\*\* *W niewłaściwym lub dosłownym przekładzie z łaciny [kogo, co] (4)* : Niechćiey w ćierpliwoćci twoiey przymować mię [*suscipere me*] wiedz zem dla ćiebie ćierpiał wráganie á zelżywoćć. *Leop Ier* 15/15; Dułzny lepak człowiek nie przymuie [*non percipit*] [*wszystkie inne przekłady dawne i współczesne: pojmuje*] co (iełt) ducha Bóżego. *BudNT* 1.Cor 2/14.

*przyjmować komu (2)*: Gory iáko Pfálm mowi/ przymuicie [*wszystkie tłumaczenia współczesne: przynościę*] ludkom pokoy/ y págorki ípułzczayćcie im ípráwiedliwoćć. *SkarKazSej* 665b [*przekład tego samego tekstu: Niech przyjmują*] 696a.

\*\*\* *Bez wystarczającego kontekstu (15)* : *Accipio, Bierzę/ Przymuję. Mącz* 35c; *Reicio, Odmiátam/ odrzucam/ nieprzymuję też pádám álbo zdawam sie ná kogo. Mącz* 162d; *Adscio, sed usitatus Adscisco, id est adiungo, Prziłączam/ przimuję/ przifadzam. Mącz* 373a, 36a, 85b, 432c; *Assumo – Przymuję. Calep* 106a; *Capio – Przymuję, poriwám, biore. Calep* 161a; *Capesso – Biore, przymuję. Calep* 161b; *Recepto – Vítawnie przymuję. Calep* 898b, 13a.

*Zwroty*: »na się, k sobie przymować« [*szyk zmienny*] (2:1): *Suscipio, Przymuję ná lię. Mącz* 36b; *Allego – Kłobie przymuie, wibieram. Calep* 53b, 1037a.

»wdzięcznie przyjmować« (1): *Recipio libenter, Mam rad/ Wdzięcznie przimuję. Mącz* 36a.

*Synonimy*: **I.1.** *cierpieć, dawać, dopuszczać, dozwalać, pozwalając, przyzwalać, tolerować, zezwalać, zgadzać się*; **2.** *brać, dostępować, dostawać, odnaszać, otrzymywać*; **3.** *brać, poddawać się*; **4.** *wpuszczać*; **c.** *brać*; **II.1.** *uznawać*; **2.** *odbierać*; **4.** *doświadczać, doznawać*; **a.a.** *brać, komunikować, używać*; **7.** *brać*; **10.** *liczyć, przeliczać, rachować.*

*Formacje współrdzenne cf* JAĆ.

**Cf** PRZYJMOWANIE, PRZYJMOWANY, PRZYJMUJĄCY

ALKa